

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Bakalářská práce

**Problematika zřizování a financování jednotek požární
ochrany obcí**

Josef Fousek

© 2022 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Josef Fousek

Podnikání a administrativa

Název práce

Problematika zřizování a financování jednotek požární ochrany obcí

Název anglicky

The Issues of Establishing and Financing of the Municipal Voluntary Fire Units

Cíle práce

Požární ochrana v ČR kombinuje profesionální složku a dobrovolnickou, v čemž je svým způsobem unikátní.

CÍLEM práce je identifikovat případné nedostatky právní úpravy zřizování a financování jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí a zjistit míru podpory státu na činnosti těchto jednotek.

Autor poukáže na problematické body právní úpravy a míní k nim zaujmout vlastní stanovisko. Při zpracovávání práce jsou předpokládány vlastní náměty a názory de lege ferenda.

Metodika

Práce bude rozdělena na teoretickou část a praktickou část.

Z obecných vědeckých metod budou v teoretické části práce využity zejména metody literární rešerše odborné literatury a analýzy zákonů, prováděcích vyhlášek,

sbírek interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR.

V praktické části práce bude využito především sběru dat a následné statistické vyhodnocení zjištěných dat.

Doporučený rozsah práce

30-40 stran

Klíčová slova

požární ochrana, hasič, krizová situace, dobrovolní hasiči, hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, obec, financování, mimořádná událost

Doporučené zdroje informací

Časopis 112, MV-generální ředitelství HZS ČR, – příloha Statistické ročenky Hasičského záchranného sboru 2018–2020; ISSN 1213-7057

HANUŠKA, Zdeněk. Organizace jednotek požární ochrany. 2., aktualiz. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7.

KOPECKÝ, M. PRŮCHA, P. Zákon o obcích. Komentář. Wolters Kluwer. Praha 2017. ISBN 978-80-7552-862-9

MARTÍNEK, B., LINHART, P. et al. Ochrana člověka za mimořádných událostí. 2. vyd. Praha: MV-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2003. 119 s. ISBN 80-86640-08-6.

MATES, Pavel. Oprávnění hasičů při zásazích. Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství [online]. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008, s. 6 [cit. 28. 10. 2014]. ISBN: 978-80-7385-032-6. Dostupné z:

<http://www.fbi.vsb.cz/export/sites/fbi/030/.content/sys-cs/resource/PDF/opravneni.pdf>

Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra –generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

ŠUBRT Václav, Zákon o požární ochraně s komentářem : zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, jak vyplývá z úplného znění vyhlášeného pod č. 67/2001 Sb.(monografie), vyd. REGO. Praha 2002. ISBN 978 8086 648 033

Zákon č. 110/1998 Sb., Ústavní zákon o bezpečnosti České republiky. Usnesení ČNR č. 2/1993 Sb. Listina základních práv a svobod

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně; Zákon 128/2000 Sb. Zákon o obcích (obecní zřízení)

ZPĚVÁK, Aleš. Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. 164 s. ISBN 978-80-7598-199-8.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

JUDr. Eva Kadlecová

Garantující pracoviště

Katedra práva

Konzultant

požární ochrana, hasič, krizová situace, dobrovolní hasiči, hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, obec, financování, mimořádná událost

Elektronicky schváleno dne 21. 9. 2021

JUDr. Jana Borská, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 19. 10. 2021

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 14. 02. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci „Problematika zřizování a financování jednotek požární ochrany obcí“ jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. listopadu 2022

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval paní JUDr. Evě Kadlecové za její poskytnuté odborné rady, cenné připomínky a celkový přístup při vypracovávání této bakalářské práce. Dále bych chtěl poděkovat mé rodině a přátelům za jejich podporu během celého studia.

Problematika zřizování a financování jednotek požární ochrany obcí

Abstrakt

Tato bakalářská práce se věnuje dobrovolným jednotkám požární ochrany obcí. V rámci práce je vycházeno především ze zákona o požární ochraně a dalších souvisejících právních předpisů.

V první části práce je objasněna problematika jednotek požární ochrany na území České republiky z pohledu jejich stručného vývoje a současné právní úpravy. Popsána je funkce jednotek požární ochrany včetně jejich členění na profesionální a dobrovolné jednotky. Současně je objasněn pro práci klíčový pojem „dobrovolní hasiči“ představující jak členy místního spolku, tak také členy jednotky požární ochrany obce. V závěru první části jsou popsány teoretické aspekty zřizování jednotek požární ochrany obcí.

Druhá část práce se opírá o získané teoretické poznatky a zkoumá finanční náročnost zřízení jednotky požární ochrany obce a jejího následného provozu. Pro tento účel jsou využity předem definované modelové jednotky. Zároveň je poukázáno na nedostatky současné právní úpravy.

Klíčová slova: požární ochrana, hasič, krizová situace, dobrovolní hasiči, hasičský záchranný sbor, integrovaný záchranný systém, obec, financování, mimořádná událost

The Issues of Establishing and Financing of the Municipal Voluntary Fire Units

Abstract

This bachelor thesis deals with the voluntary fire protection units of municipalities. The thesis is mainly based on the Fire Protection Act and other related legislation.

In the first part of the thesis, the issue of fire protection units in the Czech Republic is explained in terms of their brief history and current legislation. The function of fire protection units is described, including their division into professional and voluntary units. Also, the key concept of "volunteer firefighters" representing both members of a local voluntary organization and members of a municipal fire protection unit is explained. At the end of the first part of the thesis, the theoretical aspects of the municipal fire protection units establishment are described.

The second part of the thesis is based on the theoretical knowledge described in the first part. It examines the financial requirements for the establishment and associated operations and activities of the municipal fire protection unit. For this purpose, predefined model units are used. At the same time, the shortcomings of the current legislation are pointed out.

Keywords: fire protection, firefighter, crisis situation, volunteer firefighters, fire rescue service, integrated rescue system, municipality, financing, emergency

Obsah

1 Úvod.....	12
2 Cíl práce a metodika	13
2.1 Cíl práce	13
2.2 Metodika	13
3 Teoretická část.....	14
3.1 Vznik a vývoj jednotek požární ochrany na území ČR.....	14
3.2 Úkoly jednotek požární ochrany	14
3.3 Rozdělení jednotek požární ochrany	15
3.3.1 Dělení podle druhů JPO	15
3.3.2 Dělení podle kategorií JPO	16
3.4 Rozdělení hasičů v JPO (vnitřní organizace JPO)	17
3.5 Hasičský záchranný sbor ČR	18
3.5.1 Příslušníci a zaměstnanci HZS	20
3.6 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce.....	20
3.7 Sbor dobrovolných hasičů.....	22
3.7.1 Činnost SDH	23
3.7.2 Spolupráce SDH s ostatními subjekty	24
3.8 Rozdíl mezi SDH a JSDHO	25
3.9 Systém rozložení jednotek požární ochrany	26
3.9.1 Plošné pokrytí území ČR jednotkami PO	26
3.9.2 Místa dislokace jednotek PO	27
3.9.3 Požární poplachový plán.....	28
3.10 Integrovaný záchranný systém.....	29
3.11 Zřizování JSDHO.....	31
3.11.1 Nábor členů pro jednotku požární ochrany.....	32
3.11.2 Zřízení jednotky požární ochrany	33
3.11.3 Zdravotní prohlídky nových členů jednotky.....	33
3.11.4 Uzavření smluvních vztahů se členy	34
3.11.5 Jmenování velitele jednotky	35
3.11.6 Zajištění vybavení jednotky	36
3.11.7 Vybavení členů jednotky ochrannými pracovními prostředky	37
3.11.8 Zajištění odborné způsobilosti členů jednotky SDH obce.....	39
4 Praktická část	42
4.1 Náklady na zřízení vlastní jednotky požární ochrany obce	42
4.1.1 Vstupní zdravotní prohlídky členů	43
4.1.2 Vybavení členů osobními ochrannými pracovními prostředky	43

4.1.3	Vybavení jednotky	45
4.1.4	Svolávací systém.....	50
4.1.5	Základní odborná příprava.....	51
4.1.6	Odborná způsobilost	52
4.2	Náklady na zajištění provozu jednotky	53
4.2.1	Obnovení osobních ochranných pracovních prostředků.....	54
4.2.2	Povinná odborná příprava a cyklická příprava	55
4.2.3	Odměny pro členy za činnost při zásahu	56
4.3	Dotace za uskutečněný zásah jednotky	56
5	Výsledky a diskuse	58
5.1	Finanční náročnost	58
5.2	Nedostatky současné úpravy	60
5.3	Doporučení	61
6	Závěr.....	62
7	Seznam použitých zdrojů	64
7.1	Knižní publikace	64
7.2	Právní předpisy.....	65
7.3	Internetové zdroje.....	66
8	Přílohy	69

Seznam obrázků

Obrázek 1: Kompletní oděv s přilbou a detail přilby s pracovními rukavicemi.....	45
Obrázek 2: Příklad přenosné motorové stříkačky.....	46
Obrázek 3: Příklad nové CAS na podvozku Tatra Force (2020).....	49
Obrázek 4: Příklad odlišných modelů DA různého stáří.....	50
Obrázek 5: Příklad CAS na podvozku Mercedes-Benz ATEGO (2008).....	69
Obrázek 6: Příklad CAS na podvozku Tatra 148 (1976).....	69
Obrázek 7: Využití DA pro dopravu členů SDH (spolku) na hasičské závody v Ostravě ..	70
Obrázek 8: Zázemí požární zbrojnice s připravenými OOPP.....	70
Obrázek 9: Příklad rozmístění příslušenství a materiálu v CAS	71

Seznam tabulek

Tabulka 1: Základní početní stavy členů jednotek SDH obcí	22
Tabulka 2: Vývoj počtu JPO obcí a HZS ČR	28
Tabulka 3: Minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany JSDHO	37
Tabulka 4: Minimální vybavení členů JSDHO.....	38
Tabulka 5: Orientační doba životnosti OOPP.....	39
Tabulka 6: Délka přípravy pro získání odborné způsobilosti člena JSDHO	40
Tabulka 7: Délka cyklické přípravy pro udržení odborné způsobilosti člena JSDHO	41
Tabulka 8: Náklady na OOPP pro jednotku JPO V	44
Tabulka 9: Náklady na OOPP pro jednotku JPO III.....	45
Tabulka 10: Náklady na technické vybavení pro jednotku JPO V	47
Tabulka 11: Náklady pro získání odborné způsobilosti členů v JPO V	52
Tabulka 12: Náklady pro získání odborné způsobilosti členů v JPO III	53
Tabulka 13: Náklady na obnovu OOPP pro jednotku JPO V.....	54
Tabulka 14: Náklady na obnovu OOPP pro jednotku JPO III.....	55
Tabulka 15: Celkové náklady na zřízení modelových jednotek	58
Tabulka 16: Celkové náklady na provoz modelových jednotek za rok	59

Seznam použitých zkratk

CAS = cisternová automobilová stříkačka

ČČK = Český červený kříž

ČHJ = Česká hasičská jednota

ČR = Česká republika

DA = dopravní automobil

GŘ HZS ČR = Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR

HZS = hasičský záchranný sbor

HZS ČR = Hasičský záchranný sbor České republiky

IZS = integrovaný záchranný systém

JPO = jednotka požární ochrany

JSDH = jednotka sboru dobrovolných hasičů

JSDHO = jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

JSDHP = jednotka sboru dobrovolných hasičů podniku

KOPIS = krajské operační a informační středisko

MHJ = Moravská hasičská jednota

MV = Ministerstvo vnitra

OOPP = osobní ochranné pracovní prostředky

OPIS = operační a informační středisko

PO = požární ochrana

SDH = sbor dobrovolných hasičů

SH ČMS = Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SIAR = soubor interních aktů ředitele

TFA = Toughest Firefighter Alive – soutěžní disciplína v požárním sportu

ÚHŠ = ústřední hasičská škola

1 Úvod

Pojem hasiči, zvláště pak ti dobrovolní, je v prostředí naší země a naší kultuře široce rozšířený a historicky zakořeněný. Pravděpodobně každý z nás si pod tímto pojmem představí určitý výjev ze života. U každého však bude tato představa zachycovat zcela individuální výjev a představí si jinou část širokého spektra činností, které se pod tímto slovem mohou ukrývat.

Jeden si představí popíjející hasiče vysedávající na malých vesnických hasičských zbrojnicích nebo skupinku lidí, co organizuje kulturní a společenské akce. Druhý má představu hasičů, co vyjíždějí k zásahům, vyvádějí lidi z hořících budov, vystřihávají zraněné z nabouraných aut anebo sundávají notoricky známé zaběhávající se kočky ze stromů. Někdo třetí si třeba představí kombinaci obojího.

Dá se říct, že obraz hasičů v naší společnosti do jisté míry vytváří i filmové, seriálové či jiné umělecké prostředí, které ve svých dílech hasiče nějakým způsobem vykresluje. Uvedme například film „Hoří, má panenko“, dva nyní aktuální seriály z vesnického hasičského prostředí nebo jiné české komedie, které ukazují právě dobrovolné hasiče.

Při sledování těchto děl potom může nezaujatý člověk, který se o danou problematiku nezajímá, získat i zcela zkreslenou představu o fungování a významu hasičů profesionálních i hasičů dobrovolných. Dost možná si však neuvědomí fakt, jak unikátní systém požární ochrany v České republice existuje. Systém založený na kombinaci profesionálních i dobrovolných hasičských jednotek, který se vyvíjel po dobu více než sto let a který se i přes společnou historii se Slovenskem na jeho území již nevyužívá. V České republice se však zachoval.

Dobrovolní hasiči tak znamenají mnohem více a v současnosti tvoří nedílnou součást integrovaného záchranného systému spolu se svými profesionálními kolegy. Jejich důležitost tak jako i dalších složek integrovaného záchranného systému si začne většina lidí uvědomovat až ve chvíli, kdy budou potřebovat jejich pomoc.

Tato bakalářská práce se proto věnuje vysvětlení základní problematiky hasičů na našem území a poté rozebírá právě dobrovolné požární jednotky. Zkoumá zejména finanční stránku zřizování a zajišťování provozu jednotek požární ochrany obcí způsobem, jakým ukládá zákon.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Požární ochrana v České republice je zajišťována kombinací profesionálních a dobrovolných jednotek požární ochrany, které navzájem kooperují. Nejvýznamnějšími představiteli těchto dobrovolných jednotek jsou jednotky požární ochrany obcí.

Cílem této bakalářské práce je na základě současné právní úpravy zjistit a zhodnotit finanční náročnost na zřízení a následný provoz právě **jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí**. S tím souvisí také identifikace nedostatků současné právní úpravy těchto jednotek a návrh jejich možného řešení.

2.2 Metodika

Práce je rozdělena na teoretickou část a praktickou část.

V teoretické části práce je na základě analýzy současných zákonů, prováděcích vyhlášek, sbírek interních aktů řízení generálního ředitele HZS ČR a literární rešerše odborné literatury popsána problematika jednotek požární ochrany na území České republiky. Základním právním předpisem je zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Objasněny jsou pojmy týkající se jednotek požární ochrany, vymezeno je jejich rozdělení a charakteristika. V závěru této části jsou popsány konkrétní aspekty zřízení a provozu dobrovolných jednotek požární ochrany obcí.

Praktická část práce staví na teoretických základech popsaných v první části práce. Na základě toho jsou zvoleny dvě modelové jednotky sboru dobrovolných hasičů obce různých kategorií. Na příkladu těchto modelových jednotek je poté zjišťována finanční náročnost těchto jednotek od jejich zřízení až po samotný provoz. Přitom je vycházeno přesně tak, jak to obcím ukládá zákon. Pro stanovení nákladů jsou využity rešerše cenových nabídek na vybavení jednotky technickými prostředky, vybavení členů jednotky a také ceníky pro další nezbytné náležitosti jako jsou zdravotní prohlídky členů a odborné kurzy. Výsledkem pak je celková náročnost zřízení a provozu jednotek požární ochrany obcí a také problematické body současné právní úpravy, které by bylo vhodné změnit.

3 Teoretická část

Teoretická část práce se zabývá vymezením a organizací jednotek požární ochrany (profesionálních i dobrovolných) na území ČR. Konkrétně se potom věnuje dobrovolným **jednotkám sboru dobrovolných hasičů obcí (JSDHO)**, tedy organizačním složkám obcí na něž je tato práce zaměřena, a jejich rozlišení od **sborů dobrovolných hasičů (SDH)**.

3.1 Vznik a vývoj jednotek požární ochrany na území ČR

Nutnost zřizování jednotek požární ochrany na ochranu života a majetku občanů si uvědomovali již naši předkové a historie profesionálních hasičských sborů na našem území sahá až do 60. let 19. století. V této době se začaly zakládat první sbory a mezi první obce, které zřídily své jednotky požární ochrany se řadí Praha (r. 1853) a následně další velká města jako Brno (r. 1864), České Budějovice (r. 1966) a Plzeň (r. 1869)¹.

Avšak i v malých obcích si lidé dobře uvědomovali této potřeby a též zřizovali své jednotky požární ochrany. Tyto obce z ekonomických důvodů nemohly zřídit profesionální jednotky, a proto se objevují první hasičské sbory založené na dobrovolné bázi. První dobrovolný sbor v naší zemi a zároveň na území tehdejšího Rakousko-Uherska byl založen roku 1850 v obci Zákupy na Českolipsku. Naprostá většina dobrovolných hasičských sborů v obcích byla potom založena do konce 19. století.²

3.2 Úkoly jednotek požární ochrany

Jednotky požární ochrany provádějí podle § 70, odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, dva základní úkoly:

- provádějí **požární zásah** podle příslušné dokumentace požární ochrany nebo při soustředění a nasazování sil a prostředků,
- provádějí **záchranné práce** při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech.

¹ Historie - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasiesky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>

² Stručná historie - Oficiální stránka města Zákupy [online]. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.zakupy.cz/mesto-zakupy/informace-o-meste/historie/strucna-historie/>

Plnění těchto úkolů je souhrnně označováno jako **zásah**.

3.3 Rozdělení jednotek požární ochrany

Na rozdělení jednotek požární ochrany lze nahlížet různými způsoby. Základní rozdělení stanovuje zákon o požární ochraně č. 133/1985 Sb., který rozděluje jednotky podle **druhů**. Jednotlivé druhy jednotek požární ochrany jsou dále rozděleny podle **kategorií** pro účely plošného pokrytí, které jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.

Další způsob, jakým lze jednotky požární ochrany dělit je podle předurčenosti k druhům zásahů, např. předurčenost k záchranným pracím při silničních dopravních nehodách či k zásahům na nebezpečné látky.³

3.3.1 Dělení podle druhů JPO

Jednotky požární ochrany podle druhů dělíme na:

- **jednotky hasičského záchranného sboru (HZS ČR)** zřízené jako jednotky hasičského záchranného sboru příslušného kraje, jednotky generálního ředitelství nebo jednotky záchranného útvaru HZS, které jsou složeny z příslušníků hasičského záchranného sboru určených k výkonu služby na stanicích hasičského záchranného sboru,
- **jednotky hasičského záchranného sboru podniku (HZS podniku)**, které jsou složeny ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří vykonávají činnost v těchto jednotkách jako své zaměstnání,
- **jednotky sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO)**, které jsou složeny z fyzických osob, které nevykonávají činnost v této jednotce požární ochrany jako své zaměstnání,
- **jednotky sboru dobrovolných hasičů podniku (JSDHP)**, které jsou složeny ze zaměstnanců právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, kteří nevykonávají činnost v těchto jednotkách požární ochrany jako své zaměstnání.

³ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GR č.16/2017 HZS ČR. Praha: GR HZS ČR, 2017. Čj. MV-10815-1/PO-IZS-2017., str. 1–7

Podnikem se v tomto případě podle § 3 odst. 2. vyhlášky č. 247/2001 Sb. **rozumí právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba** provozující činnosti uvedené v § 4 odst. 2 a 3 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, které zřízení své vlastní jednotky určil Hasičský záchranný sbor příslušného kraje podle § 67 tohoto zákona.

3.3.2 Dělení podle kategorií JPO

Výše vypsané druhy jednotek požární ochrany jsou pro účely plošného pokrytí rozděleny do šesti kategorií na „JPO I“ až „JPO VI“, které jsou definovány v příloze zákona o požární ochraně č. 133/1985 Sb.

Jednotky požární ochrany lze podle těchto kategorií rozdělit na ty, které mají **územní působnost** přesahující území svého zřizovatele a ty, které mají **místní působnost** omezenou zejména na území svého zřizovatele, není-li v případě rozsáhlých mimořádných událostí požadován výjezd jednotky jinam v souladu s § 73 zákona o požární ochraně.⁴

Mezi jednotky zasahující i mimo území svého zřizovatele, tedy jednotky s tzv. územní působností, patří:

- **JPO I** – jednotka **hasičského záchranného sboru (HZS ČR)** s územní působností zpravidla do 20 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu do dvou minut,
- **JPO II** – jednotka **sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO)** s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu zmenšeného družstva do pěti minut,
- **JPO III** – jednotka **sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO)** s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně, s územní působností zpravidla do 10 minut jízdy z místa dislokace a dobou výjezdu zmenšeného družstva do deseti minut,

⁴ HANUŠKA, Zdeněk. Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR. 3. vyd. – aktualiz. II/2006 vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 10 s. ISBN 80-86634-02-9., str. 4

Mezi jednotky zasahující zejména na území svého zřizovatele, jednotky s tzv. místní působností, patří:

- **JPO IV** – jednotka **hasičského záchranného sboru podniku** (HZS podniku) s dobou výjezdu do dvou minut,
- **JPO V** – jednotka **sboru dobrovolných hasičů obce** (JSDHO) s členy, kteří vykonávají službu v jednotce požární ochrany dobrovolně s dobou výjezdu zmenšeného družstva do deseti minut,
- **JPO VI** – jednotka **sboru dobrovolných hasičů podniku** (JSDHP) s dobou výjezdu do deseti minut.

Jednotky s místní působností, tedy jednotky zasahující primárně na území svého zřizovatele, v případě rozsáhlých mimořádných událostí vysílá na tuto událost **Krajské operační a informační středisko (KOPIS)**.⁵

Ředitelství hasičského záchranného sboru příslušného kraje může také uzavřít dohodu se zřizovatelem dané podnikové jednotky, že tato jednotka bude využívána i k zásahům mimo svůj územní obvod. Jedná se například o jednotky dopravních podniků měst, chemických závodů a letišť. V případě jednotky kategorie JPO IV s celorepublikovou působností tuto dohodu uzavírá s jejím zřizovatelem Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Jedná se například o **Hasičský záchranný sbor Správy železnic, státní organizace**, jenž má své podnikové jednotky dislokované po celé republice.⁶

3.4 Rozdělení hasičů v JPO (vnitřní organizace JPO)

Hasiči se v jednotkách požární ochrany dělí do čet, družstev, družstev o zmenšeném početním stavu, případně skupin.

Četa je tvořena 2 až 3 družstvy, případně skupinami. **Družstvo** je tvořeno velitelem a dalšími pěti hasiči (rozdělení 1+5). **Družstvo o zmenšeném** početním stavu je tvořeno velitelem a dalšími třemi hasiči (rozdělení 1+3). **Skupinu** tvoří velitel skupiny a 1 až 2 hasiči.

⁵ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GR č.25/2009 HZS ČR. Praha: GR HZS ČR, 2009. Čj. MV-15377-1/PO-2009., str. 4

⁶ Organizační struktura - Hasičský záchranný sbor Správy železnic [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.spravazeleznic.cz/hzs/organizacni-struktura>

Pokud se jednotka skládá z hasičů dvou druhů JPO nebo hasičů z alespoň jedné JPO a osob z dalších složek integrovaného záchranného systému nebo hasičů z nejméně jedné JPO a osob poskytujících osobní a věcnou pomoc podle § 18 a § 19 zákona č. 133/1985 Sb., nazývá se tato jednotka odřadem.⁷

Jednotky označené termínem odřad jsou sestavovány a využívány nejčastěji při vyslání většího množství sil a prostředků s logistickým zázemím při ústřední koordinaci záchranných prací, smluvní pomoci do zahraničí nebo mezinárodní pomoci. Složení techniky a věcných prostředků zařazených do odřadu se stanovuje podle účelu a úrovně poskytované pomoci.⁸

Odřad sestavuje HZS kraje, případně Generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, a také se člení na čtyři, družstva nebo skupiny. Velitele odřadu určuje ten, kdo jej sestavuje.⁹

3.5 Hasičský záchranný sbor ČR

Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) vzniknul dne 1. ledna 1995 jako nástupce Sboru požární ochrany na základě zákona č. 203/1994 Sb.¹⁰

Podle § 43 tohoto zákona tvořilo **HZS ČR** v této době ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky, vzdělávací a technická zařízení Ministerstva vnitra, hasičské záchranné sbory okresů, Hasičský záchranný sbor hlavního města Prahy a hasičské záchranné sbory měst Brna, Ostravy a Plzně.

Dne 1. ledna 2001 vstoupil v účinnost **zákon č. 238/2000 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky**, se kterým došlo k zásadní změně v postavení, působnosti a organizaci HZS ČR. Při reorganizaci HZS ČR bylo dosavadní okresní

⁷ Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

⁸ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GR č.13/2016 HZS ČR. Praha: GR HZS ČR, 2016. Čj. MV-165087-7/PO-IZS-2014.

⁹ HANUŠKA, Zdeněk. Organizace jednotek požární ochrany. 2., aktualiz. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7., str. 19

¹⁰ 150 hoří: odborný časopis požární ochrany. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1992, roč. 2, č. 3. ISSN 0862-8467.

uspořádání nahrazeno krajským uspořádáním v čele s generálním ředitelstvím HZS ČR a hasičskými záchrannými sbory krajů (HZS krajů).¹¹

V současnosti je Hasičský záchranný sbor upraven **zákonem č. 320/2015 Sb., o hasičském záchranném sboru České republiky**, který nabyl účinnosti 1. ledna 2016. Tento nový zákon zcela nahradil předchozí právní úpravu prezentovanou zákonem č. 238/2000 Sb. a to včetně jeho novel a prováděcích předpisů. Důvodem pro celkovou rekodifikaci byla potřeba upravit postavení hasičského záchranného sboru, které bude regulováno přehlednou právní úpravou odrážející změny, jež v této oblasti nastaly od nabytí účinnosti předchozí právní úpravy.¹²

Podle aktuálního zákona je Hasičský záchranný sbor ČR jedním z **bezpečnostních sborů**, které jsou vymezeny v zákoně č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. Spolu s HZS ČR se bezpečnostním sborem rozumí také Policie České republiky, Celní správa České republiky, Vězeňská služba České republiky, Generální inspekce bezpečnostních sborů, Bezpečnostní informační služba a Úřad pro zahraniční styky a informace.

Základní úkol HZS ČR je vymezen v § 1 zákona č. 320/2015 Sb. podle kterého má chránit životy a zdraví obyvatel, životní prostředí, zvířata a majetek před požáry a jinými mimořádnými událostmi a krizovými situacemi.

Zákonem č. 320/2015 Sb. je stanovena současná organizační struktura Hasičského záchranného sboru ČR, kterou tvoří:

- Generální ředitelství HZS ČR
- HZS krajů
- Záchranný útvar HZS ČR
- Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany.¹³

¹¹ CHVOJKOVÁ, Libuše. Hasičský záchranný sbor České republiky. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. 36 s. ISBN: 978-80-87544-63-1

¹² GLOGAR, Martin Mgr. Nový zákon o hasičském záchranném sboru. Právní prostor - Informační web nejen pro právníky [online]. 17.12.2015 [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislativě/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novy-zakon-o-hasicckem-zachrannem-sboru>

¹³ Historie - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasiccky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>

Generální ředitelství HZS ČR, které řídí HZS krajů spadá přímo pod Ministerstvo vnitra, kde plní úkoly na úseku požární ochrany, ochrany obyvatelstva, civilního nouzového plánování, integrovaného záchranného systému a krizového řízení s výjimkou oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti. Součástí Generálního ředitelství je také Školní a výcvikové zařízení HZS ČR, Technický ústav požární ochrany, Hasičský útvar ochrany Pražského hradu, Institut ochrany obyvatelstva a Skladovací a opravárenské zařízení HZS ČR.¹⁴

3.5.1 Příslušníci a zaměstnanci HZS

Podle § 4 zákona č. 320/2015 Sb. plní úkoly v Hasičském záchranném sboru ČR příslušníci a zaměstnanci.

Zatímco **zaměstnanci** pracují jako zaměstnanci České republiky v hasičském záchranném sboru v **pracovním poměru** standardně podle zákoníku práce, **příslušníci** hasičského záchranného sboru pracují ve **služebním poměru** podle zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

Službu v jednotkách hasičského záchranného sboru krajů vykonávají **příslušníci HZS kraje**.¹⁵

3.6 Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce

Jednotka sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO), někdy též označována jako **jednotka SDH obce** nebo **JSDH obce**, je zpravidla organizační složka obce, jež je podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, jednou ze čtyř druhů, respektive kategorií jednotek požární ochrany. Podle velikosti mohou mít některé velké obce zřízeno více jednotek SDH obcí.

Činnost jednotek SDH obcí vykonávají jejich členové na základě dobrovolnosti. Tato činnost se při hašení požáru a provádění záchranných prací při živelních pohromách nebo jiných mimořádných událostech považuje za **výkon občanské povinnosti** podle § 202 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Činnost v jednotce SDH obce při nařízeném cvičení

¹⁴ CHVOJKOVÁ, Libuše. Hasičský záchranný sbor České republiky. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. 36 s. ISBN: 978-80-87544-63-1

¹⁵ Výkon služby - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

nebo nařízené odborné přípravě je **jiným úkonem v obecném zájmu** jenž je upraven § 203 zákoníku práce.¹⁶

Všechny jednotky SDH obcí nejsou stejné. Jak již bylo zmíněno v kapitole o rozdělení jednotek požární ochrany na našem území, jednotky SDH obcí se dělí právě do tří kategorií na JPO II, JPO III nebo JPO V podle jejich působnosti.

Kategorie JPO II a JPO III, které mají územní působnost (zasahují nejen na katastrálním území svého zřizovatele) lze dále rozdělit podle počtu družstev, které mohou být v jednu a tu samou chvíli vyslány na dva různé zásahy. Tyto jednotky tak mohou mít jedno nebo dvě družstva.

Přesné označení těchto JPO je následující:

- JPOII/1 pro jednotku, která zabezpečuje výjezd jednoho družstva o zmenšeném počtu
- JPOII/2 pro jednotku, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném počtu
- JPOIII/1 pro jednotku, která zabezpečuje výjezd jednoho družstva o zmenšeném počtu
- JPOIII/2 pro jednotku, která zabezpečuje výjezd dvou družstev o zmenšeném počtu

Základní početní stavy členů jednotek SDH obcí jsou uvedeny v příloze č. 4 vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. V následující tabulce jsou uvedeny základní početní stavy jednotlivých členů pro různé kategorie jednotek požární ochrany obcí.

¹⁶ Výkon služby JSDHO - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09NA%3d%3d>

Tabulka 1: Základní početní stavy členů jednotek SDH obcí

Funkce v jednotce	Kategorie jednotky				
	JPO II/1	JPO II/2	JPO III/1	JPO III/2	JPO V
Velitel jednotky	1	1	1	1	1
Velitel družstva	2	5	2	5	2
Strojník (řidič)	3	6	3	6	2
Hasič	6	12	6	12	4
Celkem	12	24	12	24	9
V pohotovosti	4	8	4	8	4

Zdroj: vyhláška č. 247/2001 Sb.

Zde je patrný rozdíl mezi jednotkami s jedním a dvěma družstvy. Celkový základní stav u jednotek se dvěma družstvy je dvojnásobný, stejně tak jako počet hasičů, kteří jsou v danou chvíli v pohotovosti. Zatímco u jednotek s jedním družstvem jsou to 4 hasiči (jedno zmenšené družstvo), u jednotek se dvěma družstvy je to 8 hasičů (dva zmenšená družstva).

Podrobněji je problematika jednotek SDH obcí popsána v kapitole 3.11.

3.7 Sbor dobrovolných hasičů

Sbor dobrovolných hasičů, nejčastěji označovaný zkratkou SDH, je na rozdíl od jednotky sboru dobrovolných hasičů (JSDHO) obecným označením místní základní organizace spolku, který působí na úseku požární ochrany. Označení SDH bývá často přímo součástí názvů těchto místních spolků.¹⁷ Spolky dobrovolných hasičů se od 1. ledna 2014 řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve kterém je v § 214 – § 302 pojem spolek jakožto právnická osoba nově upraven. Do této doby se podle předchozí právní úpravy, tedy zákona č. 83/1990 Sb., zákon o sdružování občanů, jednalo o tzv. sdružení.

Místní základní organizace spolku se podle aktuální právní úpravy nazývají pobočnými spolky (§ 228 – § 230 zákona č. 89/2012 Sb.). Názvy pobočných spolků musí podle § 228 odst. 2 obsahovat příznačný prvek názvu hlavního spolku a vyjádřit jeho vlastnost pobočného spolku.

Příkladem spolku působícím na úseku požární ochrany je **Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska** (SH ČMS). To je největším spolkem tohoto zaměření na území České

¹⁷ Víte v čem se liší JSDH a SDH? - Oficiální stránky Praha - Běchovice [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.praha-bechovice.cz/volny-cas/spolkovy-zivot/behovicti-hasici/vite-v-cem-se-lisi-jsdh-a-sdh/>

republiky, s počtem 363 298 registrovaných členů v 7 651 sborech. V současnosti pracuje s 63 227 dětmi ve věku do 18 let.¹⁸

Dalšími spolky s tímto zaměřením jsou **Česká hasičská jednota** a **Moravská hasičská jednota**.

3.7.1 Činnost SDH

Dohromady představují tyto spolky to, co je nejčastěji prezentováno pod pojmem „dobrovolní hasiči“. Spolky dobrovolných hasičů nejsou přímo zařazeny v zákoně o požární ochraně, respektive netvoří žádný z druhů ani kategorií jednotek požární ochrany, jak byly zmíněny v předchozích kapitolách této práce. Zpravidla ale spolupracují s Hasičským záchranným sborem ČR, jednotlivými obcemi a jejich jednotkami sborů dobrovolných hasičů (JSDHO) v oblasti požární prevence a ochrany. Není to však jejich jediný cíl.

Činnost SDH je mnohem širší a představuje zejména práci s dětmi, edukativní činnost pro členy i širokou veřejnost na různá témata, provozování požárního sportu a kulturně společenských akcí v obcích. Přesné vymezení spolkové činnosti SDH je sepsáno ve stanovách každého ze spolků.

Například Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska ve svých aktuálních stanovách ze dne 9. července 2021 uvádí v článku č. 2 jako cíl své činnosti následující:

- spolupůsobit při vytváření podmínek k účinné ochraně života a zdraví občanů a majetku před požáry a při poskytování pomoci při živelních pohromách a jiných událostech, při nichž je v nebezpečí život, zdraví nebo majetek
- vytvářet podmínky pro činnost s dětmi a mládeží, podporovat zdravý rozvoj jejich osobnosti, zejména pak jejich psychických, intelektuálních, mravních, sociálních a fyzických schopností, vést mladé členy k odpovědnosti za rozvoj své osobnosti, úctě k vlasti, přírodě a celému lidskému společenství jako i k dodržování preventivně výchovných zásad v oblasti požární ochrany, ochrany obyvatelstva a dalších mimořádných událostí

¹⁸ SH ČMS: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska - úvodní stránka [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/>

- podporovat všeobecnou sportovní činnost svých členů s ohledem na zdravý rozvoj jejich osobnosti a jejich intelektuálních a tělesných schopností, zvyšování fyzické kondice v duchu zásad sportu pro všechny a zdravého životního stylu, sportovní reprezentaci a přípravu na ni a vytvářet podmínky pro tuto činnost
- organizovat a podporovat výkon dobrovolnictví.¹⁹

3.7.2 Spolupráce SDH s ostatními subjekty

Spolupráce sborů dobrovolných hasičů na úrovni jednotlivých sborů nebo na úrovni hlavních spolků s dalšími subjekty je velmi častá. Jde především o organizační jednotky státní správy a samosprávy a další spolky. V případě spolku SH ČMS lze mezi největší subjekty, se kterými spolupracuje zařadit zejména HZS ČR, krajské úřady, obce a Český červený kříž (ČČK).²⁰

Hasičský záchranný sbor lze považovat za největšího partnera SH ČMS. Oba subjekty spolupracují v několika oblastech, kterými jsou sport, vzdělávání, historie a materiální podpora. Ve sportovní oblasti se jedná o společné pořádání krajských a celorepublikových kol soutěží v různých disciplínách požárního sportu, kterými jsou požární útok, výstup na cvičnou věž, běh na 100 metrů s překážkami nebo soutěž silový víceboj TFA simulující činnosti hasičů na zásahu.²¹

V oblasti vzdělávání **oba subjekty spolupracují zejména při proškolení hasičů**, neboť SH ČMS je zřizovatelem dvou vzdělávacích středisek – ÚHŠ Jánské Koupele a ÚHŠ Bílé Poličany. Tyto ústřední hasičské školy poskytují mimo jiné odbornou přípravu členů jednotek sborů dobrovolných hasičů, která je pro členy JSDHO nezbytná.²²

Společně s HZS ČR se SH ČMS také podílí na vzdělávání široké veřejnosti v oblasti požární ochrany a obecně ochrany před různými riziky. Příkladem je společný video projekt

¹⁹ STANOVY Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, ve znění změn přijatých VI. sjezdem 9.7.2021

²⁰ SH ČMS: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska - úvodní stránka [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/>

²¹ První přípravné jednání pro MČR v požárním sportu 2022 - SH ČMS [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://sport.dh.cz/index.php/pozarni-sport/mcr-v-pozarnim-sportu/112-mcr-v-ps-2022/516-prvni-pripravne-jednani-pro-mcr-v-pozarnim-sportu-2022>

²² Ústřední hasičská škola Bílé Poličany - SH ČMS [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://uhsbp.cz>

SH ČMS s HZS Středočeského kraje z roku 2016 s názvem „OČMU – Ochrana člověka za běžných rizik a mimořádných událostí“.²³

Spolupráce mezi SDH a obcemi je založena zejména na práci s mládeží při vedení mladých hasičů, organizování sportovních a kulturních akcí v obcích nejen pro mladé hasiče, ale i pro širokou veřejnost. Jedná se o pořádání či spolupořádání plesů, různých školení a seminářů zdravotní péče, sběru druhotných surovin a další podobné aktivity.

Spolupráce SDH s jednotkami sborů dobrovolných hasičů (JSDHO) spočívá ve vzájemné pomoci při dosahování svých cílů na úseku požární ochrany. Toto je uvedeno přímo v § 74 a § 75 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Členové SDH se tak například podílejí na odborné přípravě členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (pomoc při školení, zajištění figurantů atd.). Se souhlasem provádí údržbu a opravy požární techniky, objektů požární ochrany a dalšího vybavení. Jsou také nápomocni při vyhledávání nových členů JSDHO. Obce jakožto zřizovatelé JSDHO mohou SDH podporovat finančně nebo nehmotně, například zapůjčením hasičského vozidla jednotky pro dopravu sboru na závody.²⁴

3.8 Rozdíl mezi SDH a JSDHO

Tyto dva pojmy bývají **velmi často zaměňovány**, respektive mylně **považovány za jeden a ten samý**. Z předchozích dvou kapitol této práce již vyplývá rozdíl mezi sborem dobrovolných hasičů (SDH) a jednotkou sboru dobrovolných hasičů obce (JSDHO).

Zatímco JSDHO je zpravidla **povinná složka obce**, kterou zřizuje právě obec, tak SDH je jen obecným označením pobočného spolku působícím na úseku požární ochrany.

Členové JSDHO nemusí být členy SDH a naopak. V obci může fungovat spolek SDH, ale obec nemusí mít zřízenou JSDHO. Nebo naopak, obec jednotku zřídí, aniž by v obci fungovalo SDH. Členové JSDHO jsou ale velmi často také členy SDH.²⁵

²³ Spolupráce dobrovolných a profesionálních hasičů na výukovém projektu - HZS Středočeského kraje [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/spoluprace-dobrovolnych-a-profesionalnich-hasicu-na-vyukovem-projektu.aspx>

²⁴ SH ČMS: Vzor smlouvy o spolupráci SDH a obce [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/smlouvy/322-vzor-smlouvy-o-spolupraci-sdh-a-obce>

²⁵ Víte v čem se liší JSDH a SDH? - Oficiální stránky Praha - Běchovice [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.praha-bechovice.cz/volny-cas/spolkovy-zivot/behovicti-hasici/vite-v-cem-se-lisi-jsdh-a-sdh/>

3.9 Systém rozložení jednotek požární ochrany

Rozložení jednotek požární ochrany závisí na mnoha faktorech a toto rozložení se mění s technickým rozvojem společnosti, výstavbou bytů, domů a kancelářských prostor, obchodních center a provozů s vysokým rizikem požární bezpečnosti. Původně byl systém jednotek požární ochrany vybudován pro hašení požárů. V současné době, vlivem technického pokroku, vznikla potřeba zasahovat také u dalších událostí, jakými jsou třeba dopravní nehody, havárie s únikem nebezpečných a ropných látek, živelní pohromy, záchrana osob a zvířat z hloubky nebo výšky, odemčení uzavřených prostor, jakými jsou výtahy a byty, asistence Záchrané zdravotní službě při transportu pacienta atd.²⁶

Vzhledem k tomu, že nelze vyloučit vznik požáru či jiné mimořádné události kdekoliv na území České republiky, byl proto vytvořen určitý systém jednotek požární ochrany, který v celé ČR zabezpečuje účinnou pomoc do určitého časového limitu s určitým množstvím sil a prostředků (hasičů, požární techniky a dalších prostředků požární ochrany). Jednotky požární ochrany různých zřizovatelů tak spolu vytvářejí systém označovaný jako **plošné pokrytí území České republiky jednotkami požární ochrany**.²⁷

3.9.1 Plošné pokrytí území ČR jednotkami PO

Plošné pokrytí vychází z § 65 odst. 6 a přílohy č. 1 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Podrobně stanoveno v § 1 a příloze č. 1 vyhlášky Ministerstva vnitra č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany, ve znění vyhlášky č. 226/2005 Sb., a § 5 nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně ve znění nařízení vlády č. 498/2002 Sb.

V plošném pokrytí České republiky jsou zapracovány jednotky profesionální, tedy jednotky HZS ČR a jednotky některých vybraných podniků (jednotky HZS podniků), a také dobrovolné jednotky obcí (JSDHO) a podniků (JSDHP). Jedná se o systém organizace jednotek požární ochrany v rámci celé republiky. Principem je efektivní využití omezeného množství požární techniky a členů jednotek. To znamená, že je nutné stanovit vybavení a **místo dislokace** jednotlivých druhů jednotek požární ochrany tak, aby bylo území obce

²⁶ Systém jednotek PO - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

²⁷ HANUŠKA, Zdeněk. Organizace jednotek požární ochrany. 2., aktualiz. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7., str. 23

zabezpečeno požadovaným množstvím sil a prostředků. A to v závislosti na stupni nebezpečí a požadované době jejich dojezdu na místo zásahu.²⁸

3.9.2 Místa dislokace jednotek PO

Označení místa dislokace neboli umístění jednotek se liší podle druhů jednotek požární ochrany na požární **stanice** a požární **zbrojnice**.

Objekty a související prostory určené pro jednotky hasičského záchranného sboru jednotlivých krajů nebo jednotky hasičského záchranného sboru podniků jsou nazývány jako stanice. Stanice jsou charakterizovány nepřetržitým výkonem služby hasičů zařazených v těchto jednotkách.

Objekty a související prostory určené pro jednotky sborů dobrovolných hasičů obcí nebo jednotky sborů dobrovolných hasičů podniků jsou nazývány jako zbrojnice. Zbrojnice jsou charakterizovány výkonem služby hasičů zařazených v těchto jednotkách, ovšem nikoliv nepřetržité služby.²⁹

V obou případech, stanice i zbrojnice, jsou tato místa určená také pro příslušnou požární techniku a věcné prostředky požární ochrany.

V současné době je v České republice 245 stanic HZS ČR.³⁰ Velikost stanic HZS kraje je odvozena z počtu výjezdů, které stanice v systému plošného rozmístění uskutečňuje v rámci operačního řízení. Výjezdem se rozumí družstvo ve velikosti 1 + 5, nebo 1 + 3. Celkem je osm velikostních typů stanic jednotek HZS kraje. Jsou odlišeny počtem příslušníků v jedné směně. Tři typy jsou tzv. centrální stanice a pět typů stanic jsou tzv. pobočné stanice HZS kraje.

Počet zbrojnic není naproti tomu v žádné ročence ani statistikách uveden a pro jejich stanovení by muselo zřejmě dojít ke sčítání, neboť lze předpokládat, že jen jednotky s označením JPO II a JPO III mají vlastní zbrojnici s technikou. Některé jednotky JPO V nemají vlastní zbrojnici a materiál mají uložen v zázemí obce. Neexistuje nařízení či

²⁸ HANUŠKA, Zdeněk. Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR. 3. vyd. – aktualiz. II/2006 vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 10 s. ISBN 80-86634-02-9.

²⁹ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. 1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008.

³⁰ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2004–2021. ISSN 1213-7057.

jakákoliv právní norma, která by nařizovala, jak má vypadat zbrojnice, aby splňovala požadavky zákona. Jsou přesně stanovená pravidla na prostory a vybavení pouze v případech, kdy je na stavbu nebo rekonstrukci zbrojnice čerpána dotace z Ministerstva vnitra.

V ČR bylo k 31. prosinci 2020 (zatím nejnovější zpracovaná data) celkem 6 389 jednotek sboru dobrovolných hasičů obce v různých kategoriích. V tabulce č. 2 je vidět jejich vývoj společně se stanicemi HZS ČR od roku 2005.³¹

Tabulka 2: Vývoj počtu JPO obcí a HZS ČR

	2005	2010	2017	2018	2019	2020
HZS ČR	236	240	241	243	245	245
JSDHO JPO II	170	214	236	236	237	241
JSDHO JPO III	1 311	1 328	1 352	1 355	1 356	1 380
JSDHO JPO V	6 259	5 779	5 279	5 255	5 105	4 768
JSDHO celkem	7 740	7 321	6 867	6 846	6 698	6 389

Zdroj: Statistické ročenky – přílohy Časopisu 112

3.9.3 Požární poplachový plán

Požární poplachový plán stanovuje zejména zásady součinnosti jednotek požární ochrany při operačním řízení k hašení požárů a k dalším záchranným a likvidačním pracím na území kraje a při poskytování pomoci mezi kraji nebo mezinárodní pomoci.

Požární poplachový plán vychází z **plošného pokrytí území jednotkami požární ochrany** a aktuální stav zařazení jednotek k pokrytí jednotlivých obcí, respektive jejich částí, do jednotlivých stupňů poplachu je uložen u Krajského operačního a informačního střediska (KOPIS). Ke změnám v požárním poplachovém plánu dochází průběžně podle aktuálních stavů akceschopnosti jednotek požární ochrany a změn v jejich kategoriích.³²

Jinými slovy se jedná o přehled jednotek, které jsou v daném stupni požárního poplachu vyslány na požární zásah či jinou mimořádnou událost do daného katastru obce. V prvním stupni vyjíždí vždy minimálně jedna jednotka HZS ČR a s ní dvě až tři jednotky SDH obcí. Ve druhém stupni je vyslána další jednotka HZS ČR a s ní další tři až čtyři

³¹ 112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2004–2021. ISSN 1213-7057.

³² HZS Ústeckého kraje - Požární poplachový plán kraje - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-poplachovy-plan-kraje.aspx>

jednotky SDH obcí. V dalších stupních je systém stejný. KOPIS však na žádost velitele zásahu může vyžádat součinnost i jiných jednotek v okolí s ohledem na danou situaci. Například při rozsáhlém těžko přístupném lesním požáru lze vyhlásit poplach vzdálenějším jednotkám s velkokapacitními cisternami.

3.10 Integrovaný záchranný systém

Integrovaný záchranný systém, označovaný zkratkou IZS, je z pohledu práva vymezen zákonem č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů. Integrovaný záchranný systém nelze chápat jako instituci či jinou právnickou osobu. Jedná se totiž pouze o určitý **systém vazeb, spolupráce a koordinovaný postup jeho složek** při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací. Byl zřízen pro využití v situacích, při kterých je nutné uspořádat součinnost všech, kdo by mohl být svými schopnostmi, silami a prostředky prospěšný při záchrane života, zdraví, majetku a životního prostředí.³³

Cílem IZS je zapojit všechny složky, tak aby z nich nebyl nikdo opomenut a aby si při realizaci činnosti nepřekáželi.³⁴

Složky IZS se dělí na **základní složky** a **ostatní složky**, přičemž tyto jsou přesně definovány v § 4 odst. 1 a 2 zákona o IZS.

Základní složky IZS jsou:

- Hasičský záchranný sbor ČR
- jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí kraje jednotkami požární ochrany
- poskytovatelé zdravotnické záchranné služby
- Policie ČR.

Ostatní složky IZS jsou:

- vyčleněné síly a prostředky ozbrojených sil
- ostatní ozbrojené bezpečnostní sbory

³³ ZPĚVÁK, Aleš. Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN isbn978-80-7598-199-8.

³⁴ Integrovaný záchranný systém - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranný-system.aspx>

- ostatní záchranné sbory
- orgány ochrany veřejného zdraví
- havarijní, pohotovostní, odborné a jiné služby
- zařízení civilní ochrany
- neziskové organizace a sdružení občanů, která lze využít k záchranným a likvidačním pracím.

Pokud tedy má obec zřízenou svou vlastní jednotku sboru dobrovolných hasičů, která je zařazena do plošného pokrytí území kraje, tedy že zasahuje i mimo katastrální území své obce (má územní působnost), je tato jednotka základní složkou IZS.

Hasičský záchranný sbor představuje hlavního koordinátora IZS a je tzv. páteří integrovaného záchranného systému. Stálými orgány pro koordinaci složek IZS jsou **operační a informační střediska integrovaného záchranného systému (OPIS IZS)**, kterými prakticky jsou operační a informační střediska HZS krajů (KOPIS) a operační a informační střediska generálního ředitelství HZS ČR (OPIS GŘ HZS ČR).³⁵

Operační a informační střediska IZS jsou povinna přijímat a vyhodnocovat informace o mimořádných událostech, zprostředkovávat organizaci plnění úkolů ukládaných velitelem zásahu a zabezpečovat v případě potřeby vyrozumění základních i ostatních složek integrovaného záchranného systému a vyrozumění státních orgánů a orgánů územních samosprávných celků.

Koordinování záchranných a likvidačních prací v místě nasazení složek integrovaného záchranného systému a v prostoru předpokládaných účinků mimořádné události má podle § 19 zákona o IZS na starost **velitel zásahu**. Velitelem zásahu je velitel jednotky požární ochrany nebo příslušný funkcionář hasičského záchranného sboru s právem přednostního velení, o němž pojednává § 22 vyhlášky č. 247/2001 Sb. Pokud však na místě zásahu není vybrán velitel předchozím způsobem, řídí kooperaci zasahujících složek velitel nebo vedoucí zasahujících sil a prostředků té složky IZS, která na místě realizuje podstatnou činnost.³⁶

³⁵ Integrovaný záchranný systém - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovanany-zachranny-system.aspx>

³⁶ ZPĚVÁK, Aleš. Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN isbn978-80-7598-199-8., str. 80

3.11 Zřizování JSDHO

Obce v České republice jsou povinné zabezpečit požární ochranu na území své obce podle zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně. Tento zákon definuje, jakým způsobem tuto svou povinnost mají, respektive mohou splnit. Zákon dává obcím na výběr, zda zřídí své vlastní jednotky požární ochrany, jak předepisuje § 29 zákona o požární ochraně, nebo využijí možnosti zabezpečit požární ochranu jinou cestou než vlastní jednotkou podle § 69a tohoto zákona. K zabezpečení požární ochrany mohou obce zřídit společné jednotky s jinými obcemi na základě smlouvy mezi sebou. Druhou možností je zajistit požární ochranu ve spolupráci se státem, který zastupuje hasičský záchranný sbor příslušného kraje. Avšak cesta zřízení společné jednotky má i svá úskalí. Podléhá schválení hasičským záchranným sborem kraje, který při schvalování musí vycházet z poplachových plánů daného kraje a současně nezbavuje obec finančně přispívat na zabezpečení požární ochrany.

Obec má tedy několik možností, jak zajistit požární ochranu v obci a vyhovět zákonu o požární ochraně. Základním způsobem je zřízení vlastní jednotky. V tomto směru, s ohledem na strohost zákona, vydal Generální ředitel Hasičského záchranného sboru České republiky ve svých interních nařízeních metodický pokyn zaměřený pouze na tuto problematiku, neboť se jedná o administrativně a organizačně náročný proces. Tato Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí (dále jen „Metodika“) poskytuje podrobný postup, který vede zřizovatele krok po kroku a přenáší jej přes všechny nástrahy zřizování jednotek.³⁷

Zřizovatel nově vznikající jednotky se musí vyrovnat zejména s následujícími kroky:

- Nábor členů jednotky (JSDHO),
- Zřízení jednotky na zasedání zastupitelstva obce,
- Zajištění zdravotních prohlídek nových členů jednotky,
- Uzavření smluvních vztahů se členy jednotky,
- Jmenování velitele jednotky,
- Zajištění vybavení jednotky požární technikou a věcnými prostředky, včetně prostředků k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany,

³⁷ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. I. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

- Vybavení členů jednotky osobními i kolektivními ochrannými pracovními prostředky,
- Zajištění odborné způsobilosti všech členů jednotky.

Je důležité, aby zastupitelé obce, jakožto zřizovatele, odsouhlasili i potřebné finanční zdroje na provoz a činnost jednotky a její služby. Výkon služby jednotky SDH obce, stejně jako u ostatních druhů jednotek, probíhá ve dvou režimech – v **organizačním a operačním řízení**.³⁸

Organizačním řízením se rozumí činnost k dosažení stálé organizační, technické a odborné způsobilosti sil a prostředků požární ochrany k plnění úkolů jednotky. To znamená činnosti související s udržováním a zvyšováním odborné a fyzické způsobilosti hasičů v podobě školení a výcviků, údržbou požární techniky a dalších prostředků požární ochrany.

Operační řízení představuje činnost jednotky podle § 70 odst. 1 a odst. 5 zákona č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, od přijetí zprávy o vzniku požáru nebo jiné mimořádné události až po návrat sil a prostředků na místo stálé dislokace.

Ve fázi organizačního řízení za veškerou činnost jednotky zodpovídá její zřizovatel, tedy starosta obce. Naopak ve fázi operačního řízení je jednotka podřízena **krajskému operačnímu a informačnímu středisku** (KOPIS). Operační řízení má poté vždy přednost před řízením organizačním.³⁹

3.11.1 Nábor členů pro jednotku požární ochrany

Při náboru členů jednotky SDH obce se doporučuje spolupráce s HZS kraje a spolky působícími na úseku požární ochrany (nejčastěji SH ČMS, ČHJ, MHJ). Minimální početní stav členů jednotek vychází z přílohy vyhlášky č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. Pro všechny kategorie jednotek požární ochrany obcí je stanoven minimální početní stav jako 12 členů jednotky, respektive 9 členů pro kategorii JPO V. Metodika pojednává o tom, že se jedná o ideální stav, aby jednotka požární ochrany obce

³⁸ HZS Plzeňského kraje - Výkon služby v JSDHO - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby-v-jsdho.aspx>

³⁹ Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. Č. j. MV-179143-8/PO-IZS-2021.

zajistila výjezd družstva o zmenšeném stavu. To znamená v počtu 1+3, což představuje tři družstva ve složení velitel, strojník a dva hasiči. Metodika však připouští, že pro zajištění akceschopnosti je zapotřebí zpravidla více členů jednotky.

3.11.2 Zřízení jednotky požární ochrany

Po zajištění potřebného počtu členů pro zřízení vlastní jednotky, kteří budou schopni zabezpečit minimální počet členů připravených k výjezdu (družstvo o zmenšeném početním stavu), následuje projednání samotného zřízení na **zasedání zastupitelstva obce**. Na zasedání se rozhoduje o **formě zřízení** jednotky, tedy zda bude jednotka součástí obecního úřadu nebo organizační složkou obce. Dále dochází k projednání formy smluvního vztahu členů jednotky k obci podle zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce. Také je zapotřebí určit, komu bude velitel jednotky odpovídat za její činnost a za zajištění její akceschopnosti. Zastupitelstvo obce tímto zpravidla pověřuje starostu obce, který je podle zákona o požární ochraně oprávněn jmenovat velitele jednotky.

Potom co zastupitelstvo schválí zřízení jednotky, je třeba provést další úkony k listinné podobě zřízení. Minimální rozsah dokumentace o zřízení jednotky stanovuje § 12 nařízení vlády č. 172/2001 Sb. a je tvořena:

- zřizovací listinou jednotky požární ochrany
- stejnopisem jmenovacího dekretu velitele jednotky
- seznamem členů jednotky
- dokumentací o odborné způsobilosti členů
- dokladem o zdravotní způsobilosti členů pro výkon služby v jednotce.

3.11.3 Zdravotní prohlídky nových členů jednotky

Povinnost člena jednotky podstoupit zdravotní prohlídku vyplývá z § 29 a § 69b zákona o požární ochraně a blíže je specifikuje **nařízení vlády č. 352/2003 Sb.**, o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí a podniků. Při zřizování JSDHO se členů jednotky týká **vstupní zdravotní** prohlídka a náklady na její provedení jdou na vrub zřizovatele.

Vstupní zdravotní prohlídka člena jednotky se podle § 2 odst. 2 nařízení vlády č. 352/2003 Sb. provede před zahájením výkonu činnosti v jednotce sboru dobrovolných hasičů obce, přičemž tato činnost je definována § 70 odst. 2 zákona o požární ochraně. Před

určením člena jednotky k používání izolačního dýchacího přístroje (označovaný jako „nositel dýchací techniky“) se doplní vyšetření stanovená pro kategorii I podle přílohy č. 1 k nařízení vlády č. 352/2003 Sb.

Při vstupní zdravotní prohlídce člena jednotky je v souladu s § 2 odst. 4 nařízení č. 352/2003 Sb. provedeno komplexní fyzikální vyšetření, které zahrnuje orientační vyšetření zraku, sluchu, kůže, podpůrného a pohybového aparátu, orientační neurologické vyšetření a orientační chemické vyšetření moči. Při posuzování zdravotní způsobilosti se využijí výsledky preventivní prohlídky podle zákona o veřejném zdravotním pojištění. U nositele dýchací techniky (pro zásahy v uzavřených zakouřených prostorech) se navíc provádí spirometrické a elektrokardiografické vyšetření. Na základě aktuálního zdravotního stavu a závěrů vyšetření mohou být provedena i další odborná vyšetření pro posouzení zdravotní způsobilosti.⁴⁰

Pokud tyto zdravotní prohlídky nejsou hrazeny v rámci preventivních zdravotních prohlídek upravených v § 29 zákona č. 48/1997 Sb., zákon o veřejném zdravotním pojištění, musí tyto zdravotní prohlídky uhradit členům své jednotky obec.

3.11.4 Uzavření smluvních vztahů se členy

Forma smluvního vztahu mezi zřizovatelem (obcí) a členem jednotky SDH obce **není v zákoně 133/1985 Sb. jednoznačně vymezena**. Zabývá se jí jen § 65 odst. 3 tohoto zákona, kde je uvedeno, že „Činnost v jednotce sboru dobrovolných hasičů vybrané obce je vykonávána zpravidla v pracovněprávním vztahu k obci nebo v pracovněprávním vztahu k hasičskému záchrannému sboru kraje.“

Metodika však doporučuje dvě níže uvedené formy smluvních vztahů:

- dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr
- pracovní poměr.

U jednotek s malou četností zásahů a tím i malým celkovým počtem odpracovaných hodin v kalendářním roce je nejvýhodnější založit smluvní vztah podle § 75 zákona

⁴⁰ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. I. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

č. 262/2006 Sb., zákoník práce, uzavřením **Dohody o provedení práce**. Praktické využití je u jednotek kategorií JPO V a velké části jednotek JPO III.

U jednotek s větší četností zásahů a tím i větším počtem odpracovaných hodin v kalendářním roce, překračujícím ročně 300 hodin, se smluvní vztah zakládá podle § 76 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, uzavřením **Dohody o pracovní činnosti**. Praktické využití je u některých jednotek kategorií JPO III a jednotek JPO II.

S ohledem na četnost zásahů a administrativní zátěž spojenou s akceschopností jednotky je vhodné uzavřít pracovní poměr s velitelem jednotky, taktéž podle zákoníku práce.

Při uzavírání pracovněprávních vztahů se kromě zákoníku práce vychází i z pokynu generálního ředitele HZS ČR č. 50/2007, kterým se stanoví zásady pro výkon služby a odměňování členů jednotek SDH vybraných obcí.⁴¹

3.11.5 Jmenování velitele jednotky

Velitele jednotky SDH obce, po vyjádření hasičského záchranného sboru kraje k jeho způsobilosti vykonávat funkci velitele, jmenuje a odvolává starosta zřizující obce. Podle § 68 odst. 1 zákona o požární ochraně přitom přihlíží k návrhu občanského sdružení působícího na úseku požární ochrany (SH ČMS, ČHJ, MHJ atd.)

Velitel jednotky je zodpovědný zřizovateli jednotky za dodržování podmínek akceschopnosti jednotky. Akceschopností jednotky se podle § 18 vyhlášky č. 247/2001 Sb. rozumí organizační, technická a odborná připravenost sil a prostředků k provedení zásahu. Jde tedy zejména o dodržování podmínek k výjezdu, odbornou přípravu, odbornou způsobilost a řádný stav požární techniky a věcných prostředků požární ochrany ve vybavení jednotky.

Povinnosti a činnosti velitele jsou však mnohem širší. Mimo povinností běžného člena jednotky plní zejména následující úkoly:

- řídí jednotku v operačním řízení; v operačním řízení má právo přednostního velení před velitelem družstva,
- u jednotky kategorie JPO II zařazuje členy do pohotovosti

⁴¹ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. I. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

- stanoví roční plán odborné přípravy členů jednotky
- zpracovává jednou měsíčně výkaz o výkonu služby členů jednotky
- provádí kontrolu připravenosti členů jednotky k výjezdu jednotky.⁴²

3.11.6 Zajištění vybavení jednotky

Zajištěním se podle Metodiky rozumí vybavení jednotky SDH obce **požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany**, včetně prostředků k plnění úkolů ochrany obyvatelstva a civilní ochrany.

Minimální vybavení jednotek SDH obcí vybranou požární technikou a vybranými věcnými prostředky požární ochrany je uvedeno v příloze č. 4 vyhlášky 247/2001 Sb. Další vybavení nad rámec minimálních požadavků vyhlášky se odvíjí od předurčenosti jednotky SDH obce pro záchranné a likvidační práce. Například při předurčenosti jednotky pro záchranné a likvidační práce při silničních dopravních nehodách, předurčenosti na havárie spojené s únikem nebezpečných látek či předurčenosti pro plnění úkolů v oblasti ochrany obyvatelstva může být jednotka vybavována další požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany.

Minimální vybavení jednotek SDH obcí technikou a věcnými prostředky určenými k požární ochraně je uvedeno v následující tabulce podle vyhlášky. Vyhláška také uvádí, že u položek označených hvězdičkou je daná jednotka vybavena touto položkou jen v případech, kdy je to odůvodněno plošným pokrytím nebo dokumentací zdolávání požáru objektů, jejichž ochranu před požáry a mimořádnými událostmi tato jednotka zabezpečuje.

⁴² Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. I. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

Tabulka 3: Minimální vybavení požární technikou a věcnými prostředky požární ochrany JSDHO

Technika a věcné prostředky	Kategorie jednotky (JPO)				
	II/1	II/2	III/1	III/2	V
Cisternová automobilová stříkačka v základním provedení (CAS)	1	1	1	1	1*
Dopravní automobil (DA)	1	1	1	1	1*
Odsavač kouře nebo přetlakový ventilátor	1*	1*	1*	1*	1*
Motorová stříkačka	1*	1*	1*	1*	1
Izolační dýchací přístroj	4	8*	4	8*	4*
Vozidlová radiostanice požární ochrany	2	2	2	2	-
Přenosná radiostanice požární ochrany	2	4	2	4	1*
Mobilní telefon	1*	1*	1*	1*	1*

* jen pokud je to odůvodněno plošným pokrytím nebo dokumentací zdolávání požáru objektů

Zdroj: vyhláška č. 247/2001 Sb.

Obec, jako zřizovatel jednotky, se samozřejmě může rozhodnout a jednotce SDH obce může pořídit další techniku a prostředky nad rámec vyhlášky. Toho se často využívá, pokud jednotka SDH obce úzce spolupracuje se spolkem SDH a společně se podílejí na činnostech jako jsou práce pro obec nebo s mladými hasiči.

Mezi další nezbytné vybavení, které je zapotřebí zajistit, avšak není uvedeno ve vyhlášce, patří systém vyrozumění členů jednotky SDH obce o vyhlášení poplachu této jednotce. Pro tyto účely se podle Metodiky zpravidla užívá sirén a místního rozhlasu, které jsou doplněny dalšími prostředky.⁴³ V současné době se jedná o komerční systémy založené na rozesílání krátkých textových zpráv na mobilní telefony členů, automatického volání členům nebo mobilní aplikace.⁴⁴

3.11.7 Vybavení členů jednotky ochrannými pracovními prostředky

Vybavení členů jednotky SDH obcí osobními a kolektivními ochrannými prostředky se zejména řídí **Řádem výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků** (dále jen „Řád výkonu služby“), jehož nejnovější znění ze dne 22. prosince 2021 v článku 9

⁴³ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

⁴⁴ FIREPORT svolávací systém pro jednotky požární ochrany - Jak FIREPORT funguje [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://www.fireport.cz/jak-fireport-funguje/>

stanovuje minimální rozsah **osobních ochranných pracovních prostředků** (OOPP) hasiče. Minimální rozsah OOPP členů jednotky SDH obcí je uveden níže v tabulce číslo 4. Dalšími ochrannými prostředky jsou hasiči vybavováni podle dalších rizik vyhodnocených zřizovatelem jednotky. Záleží jen na zřizovateli, jakého zvolí dodavatele OOPP, neboť na trhu existuje několik výrobců dodávajících OOPP splňujících normy, ale lišících se v detailech, které značně ovlivňují pohyb a pohodlí zasahujících hasičů.⁴⁵

Tabulka 4: Minimální vybavení členů JSDHO

Druh osobního ochranného pracovního prostředku	Počet pro každého hasiče
Pracovní stejnokroj II (PS II) - blůza, kalhoty	1
Čepice k pracovnímu stejnokroji II	1
Zásahový oděv I oděv I (kabát, kalhoty)	1
Přilba pro hasiče	1
Obuv pro hasiče	1
Ochranné rukavice pro hasiče (zásahové rukavice)	1
Ochranné rukavice proti mechanickým rizikům (pracovní rukavice)	1
Kukla pro hasiče	1
Svítilna	1

Zdroj: Řád výkonu služby

Další vybavování jednotky obce společnými ochrannými pracovními prostředky závisí na činnostech, které jsou po jednotce vyžadovány. Společné ochranné pracovní prostředky nejsou zpravidla přiděleny pouze jednomu členovi, ale jsou připraveny tak, aby je mohl použít každý člen jednotky pro vykonání určité specifické činnosti. Těmito prostředky jsou například hasičský opasek s karabinou s minimální pevností 22 kN v podélném směru (tzv. pracovní polohovací systém), požárnická sekera, izolační dýchací přístroj, přilba pro práci s motorovou řetězovou pilou, reflexní ochranná vesta, protichemický ochranný oděv a ochranný oděv proti ohni nebo sálavému teplu.⁴⁶

Životnost OOPP nebo společných ochranných pracovních prostředků je obecně dána dobou, po kterou plní svoji ochrannou funkci. Délka životnosti poskytovaných prostředků může být stanovena vnitřním předpisem zřizovatele jednotky. Stanovit životnost může také

⁴⁵ Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. Č. j. MV-179143-8/PO-IZS-2021.

⁴⁶ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

výrobce v návodu k použití. Pokud nestanovil výrobce OOPP lhůtu kratší, je orientační doba životnosti OOPP při jejich častém používání uvedena v následující tabulce.

Tabulka 5: Orientační doba životnosti OOPP

Osobní ochranný pracovní prostředek	Orientační doba životnosti (v letech)
pracovní stejnokroj II varianta A	5
pracovní stejnokroj II varianta B	2
zásahový oděv	5
kukla pro hasiče	2
zásahová obuv pro hasiče	5
zásahové rukavice	2
ochranné rukavice	1
doplňky zásahového oděvu	1

Zdroj: Řád výkonu služby

3.11.8 Zajištění odborné způsobilosti členů jednotky SDH obce

Členové jednotky SDH obce mohou podle § 72 odst. 2 zákona 133/1985 Sb., o požární ochraně, samostatně vykonávat službu při zdolávání požáru až po absolvování **základní odborné přípravy**, do které se zařadí nejpozději do 1 roku od zařazení v jednotce. V souladu s § 40 odst. 4 vyhlášky 247/2001 Sb., o jednotkách požární ochrany, se musí každý člen jednotky zúčastnit základní odborné přípravy v rozsahu alespoň 40 vyučovacích hodin. Tuto základní odbornou přípravu zajišťuje pro členy velitel jednotky podle osnov stanovených MV-GŘ HZS ČR.⁴⁷

Členové jednotek SDH obcí, kteří jsou v jednotce zařazení pro vybrané funkce (velitel jednotky, velitel družstva, strojník), mohou své funkce vykonávat jen s požadovanou **odbornou způsobilostí**. Do odborné přípravy k získání odborné způsobilosti se členové zařadí tak, aby mohli nejpozději do 12 měsíců od ustanovení do funkce vykonat zkoušku odborné způsobilosti. Tuto způsobilost získávají zejména ve vzdělávacích zařízeních HZS krajů anebo pověřených školících zařízeních, zejména těmi, které provozuje **SH ČMS** (Ústřední hasičská škola SH ČMS Jánské Koupele a Ústřední hasičská škola SH ČMS

⁴⁷ Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. Č. j. MV-179143-8/PO-IZS-2021.

v Bílých Poličanech).⁴⁸ Minimální rozsah přípravy pro získání odborné způsobilosti v hodinách pro jednotlivé funkce zobrazuje následující tabulka.

Tabulka 6: Délka přípravy pro získání odborné způsobilosti člena JSDHO

Kategorie jednotky	Velitel jednotky	Velitel družstva	Strojník
JPO II	40	40	40
JPO III	40	40	40
JPO V	24	16	16 / 8*

* v případě, že jednotka SDH obce nedisponuje zásahovými požárními automobily

Zdroj: Metodika

V závislosti na kategorii jednotek SDH obce a jejich vybavení technikou, věcnými prostředky, OOPP a kolektivními ochrannými pracovními prostředky je zapotřebí dalších odborností a zřizovatel je povinen zajistit jejich odbornou přípravu. Jedná se o odbornou přípravu techniků služeb (strojní, technické a chemické), v délce trvání 8 hodin (strojní), respektive 16 hodin (technická, chemická) na každou službu. Dále se pak jedná o odborné přípravy obsluhy motorové řetězové pily v délce trvání 64 hodin a nositele dýchací techniky v délce trvání 16 hodin. Tyto odborné přípravy jsou opět zajišťovány zejména ústředními hasičskými školami SH ČMS. Odbornou přípravu nositele dýchací techniky zajišťují i útvary HZS ČR ve svých školících zařízeních v případě jejich volné kapacity. V případě předurčenosti jednotky SDH obce pro záchranné a likvidační práce při silničních dopravních nehodách je nezbytné proškolit členy jednotky ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel v délce trvání 56 hodin v kurzu zajišťovaném ústředními hasičskými školami SH ČMS.

Požární techniku a věcné prostředky požární ochrany, které byly zařazeny do vybavení jednotek, potom mohou používat jen hasiči, kteří mají osvědčení o odborné způsobilosti podle § 35 odst. 5 vyhlášky 247/2001 Sb. pro výkon dané funkce, kterou v jednotce zastávají, nebo jejichž znalosti a praktické dovednosti definované v § 32 byly ověřeny podle § 36 odst. 4 této vyhlášky.⁴⁹

Strojník nebo řidič určený k řízení vozidel s právem přednostní jízdy, který v průběhu 4 týdnů neřídil motorové vozidlo stejné nebo vyšší hmotnostní kategorie,

⁴⁸ Ústřední hasičská škola Bílé Poličany - SH ČMS [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://uhsbp.cz>

⁴⁹ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

absolvuje kondiční jízdu v délce nejméně 10 km. Strojník nebo řidič určený k řízení vozidel s právem přednostní jízdy, který v průběhu 6 týdnů neřídil motorové vozidlo stejné nebo vyšší hmotnostní kategorie, absolvuje kondiční jízdu v délce nejméně 20 km.⁵⁰

Všichni členové jednotek SDH obcí musí každoročně absolvovat pravidelnou odbornou přípravu v minimálním rozsahu 40 hodin. Musí dojít k proškolení minimálně v rozsahu témat, vyhlášených generálním ředitelstvím HZS ČR, která mají být v daném roce povinně proškolená. Velitel jednotky SDH obce však může daná témata rozšířit.

Další odbornou přípravou členů jednotky SDH obcí jsou cyklické přípravy velitele jednotky, velitelů družstev a strojníků. Tato odborná příprava je zajišťována ve spolupráci s HZS krajů, kde jsou organizovány tzv. cyklické přípravy. Rozsah délky v hodinách je patrný z následující tabulky.⁵¹

Tabulka 7: Délka cyklické přípravy pro udržení odborné způsobilosti člena JSDHO

Kategorie jednotky	Velitel jednotky SDH obce	Velitel družstva SDH obce	Strojník SDH obce
JPO II	16	16	8
JPO III	16	16	8
JPO V	16	16	8

Zdroj: Metodika

⁵⁰ Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. Č. j. MV-179143-8/PO-IZS-2021

⁵¹ Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí. I. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008

4 Praktická část

Praktická část práce se opírá o teoretické poznatky z předchozí části práce. Zaměřuje se na finanční náročnost zřízení a provozu **jednotky sboru dobrovolných hasičů obce** a na úskalí současné právní úpravy. K tomu využívá modelové příklady dvou jejích kategorií (JPO III a JPO V). Představiteli jednotek kategorie JPO III v okrese Praha-východ jsou například jednotky měst Kostelec nad Černými lesy, Říčany, Ondřejov a Mnichovice. Typickými představiteli jednotek kategorie JPO V v tomto okrese jsou jednotky obcí Jevany, Černé Voděradky a Hrusice.

4.1 Náklady na zřízení vlastní jednotky požární ochrany obce

Pokud se obec rozhodne, že požární ochranu na svém území zabezpečí cestou **vlastní jednotky (JSDHO)**, přichází na řadu proces, který je popsán v předchozí kapitole 3.11 v teoretické části práce.

Náklady na zřízení vlastní jednotky jsou pro každou kategorii jednotek požární ochrany různé, a to vzhledem k **odlišnému minimálnímu vybavení** pro jednotlivé kategorie a také **odlišnému minimálnímu počtu členů**. Pro účely této práce proto bude pracováno se dvěma modelovými jednotkami požární ochrany – **JPO III** a **JPO V** (dvě ze tří možných kategorií jednotek požární ochrany obcí viz kapitola 3.3.2). Kategorie jednotky JPO II vzniká až posléze přesunutím jednotky z kategorie JPO III, přičemž požadavky jsou si velmi podobné.

V případě jednotek kategorie JPO III, které mohou mít jedno nebo dvě družstva připravena na zásah současně, bude zvolena právě možnost jednoho družstva, tedy JPO III/1.

Početní stavy členů JSDHO, které jsou uvedeny v kapitole 3.11.1, respektive v tabulce 1 této práce, představují minimální počet členů jednotky v té které příslušné kategorii jednotky. Přestože se jedná o nutné minimum pro zajištění akceschopnosti jednotky a zpravidla je zapotřebí více členů, pro účely této práce bude vycházeno z těchto základních početních stavů členů. To v případě jednotky kategorie **JPO III** s jedním připraveným družstvem znamená celkem 12 členů. V případě jednotky kategorie **JPO V** je to celkem 9 členů.

Tyto početní stavy členů představují základ pro výpočet nákladů na zřízení modelových jednotek v této práci. Jednotlivé položky zřizovacích nákladů jsou postupně rozebrány dále.

4.1.1 Vstupní zdravotní prohlídky členů

Při zřízení JSDHO se členů jednotky týká vstupní zdravotní prohlídka. Náležitosti vstupní zdravotní prohlídky členů jednotek dobrovolných hasičů obcí, která je nezbytná pro vykonávání činnosti v jednotce, byly popsány v kapitole 3.11.3. Náklady na zdravotní prohlídky musí uhradit obec jako zřizovatel jednotky.

Cena zdravotní prohlídky u obvodních lékařů je nejčastěji stanovena na 400 Kč. To v případě modelové jednotky **JPO V** s 9 členy představuje celkem **3 600 Kč** za vstupní zdravotní prohlídky členů pro tuto jednotku. Pro naši jednotku **JPO III** s 12 členy je tento náklad celkem **4 800 Kč**.

4.1.2 Vybavení členů osobními ochrannými pracovními prostředky

Náklady na vybavení členů jednotky **osobními ochrannými pracovními prostředky** (OOPP) představují významnou část nákladů na zřízení jednotky. Při nákupu těchto prostředků záleží jen na zřizovateli, jakého dodavatele vybere. Jak již bylo popsáno v kapitole 3.11.7, podmínkou je pouze splnění předepsaných norem.

Do celkové ceny se tak kromě výběru konkrétního prostředku promítne zejména množství, pro kolik členů budou tyto prostředky pořizovány. V případě naší modelové jednotky kategorie **JPO V** to znamená pořídit vybavení v počtu 9 kusů. Pro jednotku **JPO III** je zapotřebí celkem 12 kusů každé položky. Pro nákup těchto prostředků, respektive získání cen jednotlivých položek, byl zvolen e-shop společnosti PROBO-NB s.r.o., která se zabývá prodejem výstroje a výzbroje pro hasiče.

Pro členy modelové jednotky kategorie **JPO V** byl na základě předepsaného minimálního vybavení členů (viz tabulka 4) sestaven následující seznam OOPP.

Nejdražší položku představuje jednovrstvý zásahový oblek *DEVA BUSHFIRE* (kabát + kalhoty). Jednovrstvý oblek byl vybrán vzhledem k povaze zásahů, na které bývají jednotky **JPO V** využívány, a to jsou požáry volného prostranství a technické zásahy (např. požáry lesů a polí, čerpání vody atd.). Pro mimozásahovou činnost slouží bunda a kalhoty *PS II DEVA* s opaskem. Vybrány byly také zásahové rukavice a rukavice pracovní

na technické činnosti. Jako přilba byl vybrán model *GALLET F1 XF* se zátylníkem, čirým štítem a fluorescenční úpravou povrchu. S tou souvisí i dvouvrstvá kukla, která chrání proti tepelným rizikům. V neposlední řadě nesmí chybět zásahová obuv *VESUV S 33908* a svítilna.

Celkové náklady za tyto položky pro 9 členů jednotky představují **296 055 Kč**. Jejich podrobný rozpis s cenami je v tabulce 8.

Tabulka 8: Náklady na OOPP pro jednotku JPO V

Vybavení	Cena	Počet	Celkem
komplet jednovrstvý DEVA BUSHFIRE	10 418,00 Kč	9	93 762,00 Kč
PS II DEVA bunda	1 150,00 Kč	9	10 350,00 Kč
PS II DEVA kalhoty	920,00 Kč	9	8 280,00 Kč
opasek PS II	110,00 Kč	9	990,00 Kč
šle BUSHFIRE	299,00 Kč	9	2 691,00 Kč
rukavice zásahové SHARON	2 294,00 Kč	9	20 646,00 Kč
rukavice pracovní rescue LESLEY plus	1 053,00 Kč	9	9 477,00 Kč
přilba GALLET F1 XF – čirý štít	8 748,00 Kč	9	78 732,00 Kč
kukla dvouvrstvá	823,00 Kč	9	7 407,00 Kč
svítilna PELI XP LED Z1 ATEX	3 290,00 Kč	9	29 610,00 Kč
obuv zásahová VESUV S 33908	3 790,00 Kč	9	34 110,00 Kč
			296 055,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

V případě modelové jednotky **JPO III** byl na základě předepsaného minimálního vybavení členů (viz tabulka 4) sestaven podobný seznam OOPP jako u jednotky JPO V.

Nejdražší položku zde představuje třívrstvý zásahový oblek *DEVA PATRIOT ELITE* (kabát + kalhoty). Tento oblek již neslouží jen ke zdolávání požárů v otevřeném prostoru, ale je vhodný také v uzavřených prostorech, tedy požárů v budovách, při nichž bývají jednotky této kategorie využívány. Pro mimozásahovou činnost taktéž slouží bunda a kalhoty *PS II DEVA* s opaskem. Shodné jsou také zásahové rukavice a rukavice pracovní na technické činnosti. V případě přilby byl vybrán taktéž model *GALLET F1 XF* se zátylníkem, fluorescenční úpravou povrchu, ale tentokrát vzhledem k předpokládanému většímu využití při zdolávání požárů se zlatým štítem a integrovanými ochrannými brýlemi. Související dvouvrstvá kukla proti tepelným rizikům a svítilna zůstávají stejné. Jako zásahová obuv byly vybrány *HAI X Special Fighter PRO*, a to vzhledem k tomu, že poskytují větší komfort pro členy jednotky a předpokládá se větší využití než u JPO V.

Celkové náklady za tyto položky pro 12 členů jednotky představují **571 068 Kč**. Podrobný rozpis s cenami jednotlivých položek je v tabulce 9.

Tabulka 9: Náklady na OOPP pro jednotku JPO III

Vybavení	Cena	Počet	Celkem
komplet třívrstvý DEVA PATRIOT ELITE CZ	20 171,00 Kč	12	242 052,00 Kč
PS II DEVA bunda	1 150,00 Kč	12	13 800,00 Kč
PS II DEVA kalhoty	920,00 Kč	12	11 040,00 Kč
opasek PS II	110,00 Kč	12	1 320,00 Kč
šle PATRIOT	299,00 Kč	12	3 588,00 Kč
rukavice zásahové SHARON	2 294,00 Kč	12	27 528,00 Kč
rukavice pracovní rescue LESLEY plus	1 053,00 Kč	12	12 636,00 Kč
přilba GALLET F1 XF – zlatý štít, brýle	11 489,00 Kč	12	137 868,00 Kč
kukla dvouvrstvá	823,00 Kč	12	9 876,00 Kč
svítilna PELI XP LED Z1 ATEX	3 290,00 Kč	12	39 480,00 Kč
obuv HAIX Special Fighter PRO	5 990,00 Kč	12	71 880,00 Kč
			571 068,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Obrázek 1: Kompletní oděv s přilbou a detail přilby s pracovními rukavicemi

Zdroj: foto autora

4.1.3 Vybavení jednotky

Vybavení jednotky požární ochrany obce technikou a věcnými prostředky představuje značnou část zřizovacích nákladů. Z pohledu minimálního vybavení jednotek,

kteře vychází z vyhlášky 247/2001 Sb., popsaného v kapitole 3.11.6 je vidět, že i zde jsou rozdíly mezi jednotlivými kategoriemi JPO obcí. Ten nejmarkantnější rozdíl spočívá ve faktu, že jednotky JPO II a JPO III musejí disponovat **cisternovou automobilovou stříkačkou (CAS)**. Jednotky JPO V naproti tomu musí disponovat pouze přenosnou **motorovou stříkačkou**. Pro účely této práce tedy budou naše dvě modelové jednotky vybaveny přesně minimálním předepsaným vybavením.

V případě jednotky **JPO V** je podle předepsaného minimálního vybavení nutné disponovat prakticky jen přenosnou motorovou stříkačkou (viz tabulka 3). Na druhou stranu není nikde explicitně popsáno, jak by tato motorová stříkačka měla být dále dovybavena, jelikož z podstaty věci je bez dalšího příslušenství (hadice, savice, proudnice atd.) nepoužitelná. V tomto ohledu je však čistě na zřizovateli, jaké další příslušenství se rozhodne pořídit, respektive toto může být doporučeno při projednávání ze strany místně příslušného HZS kraje. Pokud však bude vycházeno z předpokladu, aby mohla být technika reálně využitelná při nějakém zásahu, bude zapotřebí minimálně následující technické vybavení.

Obrázek 2: Příklad přenosné motorové stříkačky

Zdroj: foto autora

Pro získání cen jednotlivých položek tohoto vybavení je opět využito společnosti PROBO-NB s.r.o. V první řadě jde o již zmíněnou motorovou stříkačku, konkrétně vybraný

model *Rosenbauer BEAVER KR113* za 272 000 Kč. Jako nezbytné příslušenství je zvoleno několik hadic, sada sacích hadic a sací koš, klíče, rozdělovač, proudnice další vybavení podrobně rozeepsané v tabulce 10. Celkem tak toto vybavení pro tuto jednotku vychází na **379 047 Kč**.

Tabulka 10: Náklady na technické vybavení pro jednotku JPO V

Vybavení	Cena	Počet	Celkem
Přenosná motorová stříkačka podle ČSN EN 14466	272 000,00 Kč	1	272 000,00 Kč
Izolovaná požární hadice 52×20 m	2 284,00 Kč	6	13 704,00 Kč
Izolovaná požární hadice 75×20 m	3 419,00 Kč	4	13 676,00 Kč
Klíč na hadice a armatury 75/52	230,00 Kč	2	460,00 Kč
Klíč na sací hadice	289,00 Kč	2	578,00 Kč
Kombinovaná proudnice 52	15 730,00 Kč	2	31 460,00 Kč
Objímka na izolovanou požární hadici 52 v obalu	469,00 Kč	4	1 876,00 Kč
Objímka na izolovanou požární hadici 75 v obalu	514,00 Kč	4	2 056,00 Kč
Přetlakový ventil	15 489,00 Kč	1	15 489,00 Kč
Rozdělovač	5 899,00 Kč	1	5 899,00 Kč
Sací hadice, celková délka sady 10 m	17 304,00 Kč	1	17 304,00 Kč
Sací koš	3 381,00 Kč	1	3 381,00 Kč
Ventilové lano na vidlici	266,00 Kč	1	266,00 Kč
Záchytné lano na vidlici	666,00 Kč	1	666,00 Kč
Vidlice na lanka	116,00 Kč	2	232,00 Kč
			379 047,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Tímto lze považovat vybavení jednotky JPO V za vyhovující předepsanému minimu a zároveň použitelné při zásahu. V praxi je však otázka nakolik bude toto vybavení možné přepravit na místo určení. Při potřebě jeho použití bude zapotřebí vybavení naložit v místě uložení, což může být samostatná obecní požární zbrojnice nebo k tomu určené technické prostory obecního úřadu, a následně dopravit na místo. Pokud tedy nemá jednotka JPO V automobil, který ze zákona ani mít nemusí, je vhodné vyřešit dopravu tohoto vybavení.

Toto lze prakticky vyřešit pořízením automobilu pro jednotku nebo pořízením **požárního přívěsu pro hašení**. V případě automobilu se opět významně zvýší náklady, a proto jako ekonomicky přívětivější varianta vychází právě požární přívěs. Tento přívěs je spolu se vším vybavením ihned připraven k použití. Prakticky jakýmkoliv automobilem (např. automobilem člena jednotky) jej lze dopravit na místo určení. V současné době bylo navíc možné zažádat o poskytnutí účelové investiční dotace ze státního rozpočtu pro rok

2023 na pořízení právě takovéhoto přívěsu včetně jeho vybavení. Dotace může pokrýt až 70 % uznatelných nákladů, a to do částky 450 000 Kč.⁵²

Pro jednotky kategorií **JPO III** (shodně s JPO II) je povinné minimální vybavení podstatně rozsáhlejší. Nejvýznamnější položky představuje **cisternová automobilová stříkačka** v základním vybavení (CAS) a **dopravní automobil (DA)** (viz tabulka 3). Vybavení naší modelové jednotky JPO III na minimální požadované úrovni bude následující.

Základem pro naši modelovou jednotku JPO III bude cisternová automobilová stříkačka (CAS). V tomto ohledu jsou vyhláškou č. 35/2007 Sb., **o technických podmínkách požární techniky** specifikovány technické podmínky pro CAS a také její příslušenství. Jaký konkrétní model bude vybrán, záleží na zřizovateli. Zřizovatel také rozhodne, zda bude pořízena nová CAS nebo se pořídí stará CAS, která již sloužila někde jinde. Na základě průzkumu nabídek na webových stránkách obcí a na bazarové sekci portálu *Požáry.cz* se ceny již **použitých CAS** v současnosti pohybují **kolem 1 000 000 Kč** a jsou zpravidla bez příslušenství. To je nutné obstarat samostatně a dovybavit tak CAS podle vyhlášky. Namátkou se jedná o položky jako plovoucí čerpadlo, čtyřdílný nastavovací žebřík, izolační dýchací přístroje, motorová řetězová pila atd. Cena tohoto vybavení se v dnešní době pohybuje kolem **400 000 Kč**, které je nutné přičíst k pořizovací ceně CAS.

Naproti tomu ceny **nových CAS** i s vybavením se pohybují kolem **8 000 000 Kč**. V současnosti bylo možné zažádat o poskytnutí účelové investiční dotace pro rok 2023 na pořízení nové cisternové automobilové stříkačky z rámcové dohody. Dotace je určena jednotkám SDH obcí, které nemají CAS (nebo mají CAS s registrací starší než v r. 2007) a může pokrýt až 70 % uznatelných nákladů, a to do výše až 4 000 000 Kč. Dotace však bude přednostně přidělována podle kritérií mezi které patří i roční počet zásahů a další parametry, na které nově zřízená jednotka zřejmě nedosáhne.⁵³

⁵² Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č. j. MV-108193-2/PO-IZS-2022

⁵³ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č. j. MV-108193-1/PO-IZS-2022

Obrázek 3: Příklad nové CAS na podvozku Tatra Force (2020)

Zdroj: foto autora

V případě **dopravního automobilu** (DA) jsou jeho technické podmínky opět specifikovány vyhláškou č. 35/2007 Sb. Podle této vyhlášky se tak o jedná o automobil umožňující přepravu členů jednotky na místo zásahu nebo jiných osob při plnění úkolů na úseku ochrany obyvatelstva. Kabina osádky je přitom vybavena nejméně 6 sedadly. Jedná se tedy o automobil dodávkového typu. Opět také záleží na zřizovateli zda bude pořízen nový dopravní automobil nebo již využívaný starý. Ceny již použitých DA se na základě průzkumu nabídek webových stránek obcí a bazarové sekce portálu *Požáry.cz* pohybují **kolem 150 000 Kč** za vozidla více než 15 let stará. Naproti tomu ceny nového dopravního automobilu se v závislosti na zvoleném modelu pohybují nad hranicí **1 000 000 Kč**. V současné době bylo také možné požádat o poskytnutí účelové investiční dotace ze státního rozpočtu pro rok 2023 na pořízení nového dopravního automobilu.⁵⁴ Dotace je určena jednotkám SDH obcí, které nedisponují DA (nebo mají DA s registrací starší než v r. 2007), přičemž může pokrýt až 70 % uznatelných nákladů do maximální částky 450 000 Kč. Přidělování dotací opět probíhá podle doporučení HZS krajů a kritérií mezi které patří roční počet zásahů a další parametry. Opět tak nelze s jistotou stanovit, zda na ni nově zřízená jednotka dosáhne.

⁵⁴ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č. j. MV-108193-2/PO-IZS-2022

Obrázek 4: Příklady odlišných modelů DA různého stáří

Zdroj: foto autora

Pokud tedy bude zřizovatel naší modelové jednotky kategorie **JPO III** vybírat z ekonomicky příznivější varianty, rozhodne nejspíš o nákupu již použité starší CAS + vybavení a staršího DA.

4.1.4 Svolačací systém

Jak již bylo uvedeno v teoretické části práce, obec musí zajistit vyrozumění členů o vyhlášeném poplachu, respektive jejich svolání. K tomuto účelu se v dnešní době využívá především tzv. **svolačacích systémů**. Jedná se o automatické odeslání SMS nebo automatický telefonní hovor členům jednotky s cílem informovat je o vyhlášeném výjezdu k události. Některé svolávací systémy umožňují i provoz mobilních aplikací. Na trhu existuje několik komerčních možností těchto svolávacích systémů. Setkat se lze i s individuálním řešením, které si členové jednotky zajistili svépomocí. Hasičský záchranný sbor ČR žádný svolávací systém nenabízí a nechává na uvážení jednotek, jaký systém zvolí.

Pro účely této práce tak bude zvoleno komerční řešení svolávacího systému *FirePort*, které je ihned připraveno k použití. Dodavatelem tohoto systému je společnost FRP Services s.r.o. Na základě jejich aktuální nabídky se pro naše dvě modelové jednotky hodí odlišná řešení.

Pro modelovou jednotku **JPO V** je vzhledem k předpokladu malého počtu výjezdů zejména v katastru své obce naprosto dostačující služba *FIREPORT pro JPO V ve variantě B*. Tato služba zajistí zaslání SMS zprávy členům jednotky. Možné je i upozornění přes mobilní aplikaci, ve které navíc budou členové seznámeni s přesným příkazem k výjezdu. Cena této služby je **1 815 Kč** na rok.

V případě modelové jednotky **JPO III** lze předpokládat větší množství výjezdů, navíc mimo katastr své obce. Z tohoto důvodu je zvolena komplexnější služba s modulem *FIREPORT KOMPLET*. Tato služba opět zasílá členům SMS a umožňuje využít mobilní aplikaci. Navíc je ale doplněna o displej umístěný v požární zbrojnici a online tiskárnu. Na displeji tak již v průběhu přípravy k výjezdu lze zjistit informace jako typ události, jakou techniku vyslal operační důstojník k události, mapu s vyznačenou trasou na místo události, odpočet zbývajících času do výjezdu jednotky. Zobrazena je i informace, kteří členové daný výjezd potvrdili a míří do zbrojnice. Příkaz k výjezdu se navíc i vytiskne a lze ho vzít s sebou. Cena instalace zařízení je **38 720 Kč** a měsíční poplatek za službu je **1 210 Kč**, tedy 14 520 Kč ročně.

4.1.5 Základní odborná příprava

Členové jednotky mohou vykonávat službu až po absolvování **základní odborné přípravy** (viz kapitola 3.11.8). Délka této přípravy zajišťované velitelem je 40 hodin a musí ji absolvovat všichni členové. Lze předpokládat, že k tomuto dojde v mimopracovní době členů, nicméně vzhledem k tomu, že se jedná o povinné školení v rámci činnosti pro obec, mají nárok na odměnu podle uzavřené smlouvy (viz kapitola 3.11.4, o smluvních vztazích členů).

Pro naše dvě modelové jednotky tak budeme počítat s přípravou všech členů a s hodinovou odměnou ve výši 95 Kč, tak aby vyhovovala minimální hodinové mzdě pro rok 2021.⁵⁵

V případě **JPO V** se tak jedná o 9 členů, kdy každému za 40 hodin přípravy náleží odměna 3 800 Kč, celkem tedy **34 200 Kč**. Pro jednotku **JPO III** s 12 členy je to celkem **45 600 Kč**.

⁵⁵ Podle nařízení vlády č. 487/2020 Sb. Rok 2021 vybrán z důvodu zachování integrity s ostatními náklady.

4.1.6 Odborná způsobilost

Pro zajištění odborné způsobilosti pro členy, kteří vykonávají v jednotce vybrané funkce (velitel a strojník), je již potřeba navštívit příslušný odborný kurz, čímž vznikají další náklady. Opět lze předpokládat, že k tomuto dojde v mimopracovní době členů, avšak s nárokem na odměnu ze strany zřizovatele jednotky podle smlouvy. Pro vyčíslení nákladů tak bude opět počítáno s hodinovou odměnou pro členy jednotky ve výši 95 Kč. Ceny jednotlivých kurzů jsou získány z cenových nabídek **Ústředních hasičských škol (ÚHŠ)**, vzdělávacích institucí provozovaných spolkem **SH ČMS**. Pro částečné pokrytí nákladů na samotný kurz lze využít účelové neinvestiční dotace na výdaje za odbornou přípravu⁵⁶. Jejich výše se odvíjí od počtu hodin odborné přípravy.

Rozdíly mezi kategoriemi našich dvou modelových jednotek jsou v tomto případě mnohem větší. Pro jednotku **JPO V** platí, že zřizovatel musí zajistit kurz pro velitele jednotky a také několik velitelů družstev v rozsahu 40 hodin. Ve skutečnosti by stačil kurz v rozsahu 24 hodin pro velitele jednotky, respektive 16 hodin pro dva velitele družstev (viz tabulka 6), ale takový kurz není v nabídce. Dále je nutné zajistit kurz pro dva strojníky, který je však v případě jednotek JPO V bez vozidla jen v rozsahu 8 hodin.

Kurzovné pro těchto 5 členů tak vychází celkem na 22 860 Kč. Výše možné poskytnuté dotace je celkem 6 800 Kč, což znamená finální částku **16 060 Kč**. Podrobně jsou náklady zachyceny v tabulce 11. K tomu je nutné přičíst ještě odměny **12 920 Kč** pro členy za čas strávený odbornou přípravou.

Tabulka 11: Náklady pro získání odborné způsobilosti členů v JPO V

Školení	Rozsah hodin	Počet osob	Kurzovné na osobu	Kurzovné celkem	Dotace na osobu	Dotace celkem	Náklady
Velitel D / J	40	3	6 960 Kč	20 880 Kč	2 000 Kč	6 000 Kč	14 880 Kč
Strojník	8	2	990 Kč	1 980 Kč	400 Kč	800 Kč	1 180 Kč
				22 860 Kč		6 800 Kč	16 060 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

⁵⁶ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č.j. MV-90559-2/PO-IZS-2021

Pro jednotku kategorie **JPO III** platí, že zřizovatel musí zajistit kurz pro velitele jednotky a také několik velitelů družstev v rozsahu 40 hodin (viz tabulka 6). Strojníci mají oproti jednotkám JPO V kurz v rozsahu 40 hodin (kvůli obsluze CAS a DA). Zároveň je nutné mít alespoň tři strojníky, aby byl v každém zmenšeném družstvu alespoň jeden (viz tabulka 1). Dále je pak nutné, aby byli v jednotce alespoň tři členové – technici. Vždy jeden pro strojní, technickou a chemickou službu. Vzhledem k povaze možných zásahů by bylo vhodné, kdyby alespoň 6 členů jednotky bylo nositeli dýchací techniky, tedy mohli používat dýchací přístroje při zásazích v zakouřeném prostoru, na které může být jednotka JPO III vyslána. Pro technické zásahy s použitím motorové řetězové pily je nutné zajistit odbornou způsobilost opět pro alespoň tři členy.

Kurzy pro tuto jednotku **JPO III** vychází celkem na 90 540 Kč. Výše možné poskytnuté dotace je celkem 28 400 Kč, což znamená finální částku **62 140 Kč**. Podrobně zachyceno v tabulce 12. K tomu je nutné přičíst ještě odměny **53 960 Kč** pro členy za čas strávený odbornou přípravou.

Tabulka 12: Náklady pro získání odborné způsobilosti členů v JPO III

Školení	Rozsah hodin	Počet osob	Kurzovné na osobu	Kurzovné celkem	Dotace na osobu	Dotace celkem	Náklady
Velitel D / J	40	3	6 960 Kč	20 880 Kč	2 000 Kč	6 000 Kč	14 880 Kč
Strojník	40	3	6 960 Kč	20 880 Kč	2 000 Kč	6 000 Kč	14 880 Kč
Technická služba	16	1	2 500 Kč	2 500 Kč	800 Kč	800 Kč	1 700 Kč
Chemická služba	16	1	2 500 Kč	2 500 Kč	800 Kč	800 Kč	1 700 Kč
Strojní služba	8	1	2 500 Kč	2 500 Kč	400 Kč	400 Kč	2 100 Kč
Pilař	64	3	8 760 Kč	26 280 Kč	3 200 Kč	9 600 Kč	16 680 Kč
NDT	16	6	2 500 Kč	15 000 Kč	800 Kč	4 800 Kč	10 200 Kč
				90 540 Kč		28 400 Kč	62 140 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

4.2 Náklady na zajištění provozu jednotky

Zřízením jednotky požární ochrany obce potřeba jejího financování samozřejmě nekončí. V tomto okamžiku je nezbytné pro zajištění akceschopnosti jednotky financovat její provoz a s tím související výdaje. Jedná se především o údržbu a obnovu vybavení. Jejich výše opět závisí na kategorii jednotky.

4.2.1 Obnova osobních ochranných pracovních prostředků

Významnou položkou jsou **osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)** členů jednotky. Ty je v průběhu činnosti jednotky nutné obměňovat. Na základě orientační doby životnosti OOPP (viz tabulka 5) jsou pro naše dvě modelové jednotky stanoveny náklady na obnovu jejich OOPP vybraných v kapitole 4.1.2.

Pro jednotku **JPO V**, jejíž vstupní náklady na toto vybavení pro 9 členů byly celkem ve výši **296 055 Kč** (viz tabulka 8), jsou podle orientační doby životnosti stanoveny následující náklady na obnovu v jednotlivých letech.

Tabulka 13: Náklady na obnovu OOPP pro jednotku JPO V

Rok	Cena
0	296 055,00 Kč
1	13 158,00 Kč
2	41 211,00 Kč
3	13 158,00 Kč
4	41 211,00 Kč
5	159 660,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Rok „0“ představuje pořízení kompletního vybavení OOPP na samém začátku. V jednotlivých letech po prvním až pátém roce by mělo dojít k obnově jednotlivých prostředků. Například pracovní rukavice budou obměněny v každém roce, zásahové rukavice a kukla v každém druhém roce a obuv s oděvem jednou za 5 let. Zatímco u přilby a svítilny se nepočítá s nutnou výměnou po dobu jejich technické funkčnosti. Po pěti letech, kdy dojde k největším nákladům na obnovu, by se měl cyklus opakovat od „roku 1“.

Pro jednotku **JPO III**, jejíž vstupní náklady na toto vybavení pro 12 členů byly celkem **571 068 Kč** (viz tabulka 9), jsou podle orientační doby životnosti stanoveny následující náklady na obnovu v jednotlivých letech.

Tabulka 14: Náklady na obnovu OOPP pro jednotku JPO III

Rok	Cena
0	571 068,00 Kč
1	17 544,00 Kč
2	54 948,00 Kč
3	17 544,00 Kč
4	54 948,00 Kč
5	356 316,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování

Rok „0“ opět představuje pořízení kompletního vybavení OOPP na samém začátku. V jednotlivých letech po prvním až pátém roce by mělo analogicky dojít k obnově jednotlivých prostředků. Po pěti letech, kdy dojde opět k největším nákladům na obnovu zásahového a pracovního oděvu s obuví, by se měl cyklus opakovat od „roku 1“.

4.2.2 Povinná odborná příprava a cyklická příprava

Všichni členové jednotky musí každý rok absolvovat **pravidelnou odbornou přípravu** v rozsahu 40 hodin, kterou má na starost velitel jednotky (viz kapitola 3.11.8). Opět lze předpokládat, že k tomuto dojde v mimopracovní době členů, s nárokem na odměnu členům podle uzavřené smlouvy. S hodinovou odměnou ve výši 95 Kč, tak vychází stejné částky za odměny členů modelových jednotek jako v případě „vstupní“ 40 hodinové základní odborné přípravy.

Konkrétně tedy pro **JPO V** s 9 členy, kdy každému za 40 hodin pravidelné přípravy náleží odměna 3 800 Kč, celkem tedy **34 200 Kč**. Pro jednotku **JPO III** s 12 členy je to celkem **45 600 Kč**.

Velitel jednotky, velitelé družstev a strojníci musí navíc absolvovat **cyklické přípravy velitelů a strojníků**. V tomto případě již není nutný speciální kurz jako tomu je u získání odborné způsobilosti. Tuto přípravu zajišťují HZS krajů a obec jakožto zřizovatel tak musí proplatit pouze odměny členům za čas strávený touto cyklickou přípravou. U velitelů jednotky i družstev se jedná o 16 hodin, u strojníků o 8 hodin (viz tabulka 7).

V případě jednotky naší **JPO V** se třemi veliteli a dvěma strojníky je to celkem **6 080 Kč**. U jednotky **JPO III** se třemi veliteli a třemi strojníky potom **6 840 Kč**.

4.2.3 Odměny pro členy za činnost při zásahu

Podle zákona o požární ochraně obec členům jednotky „za hašení požárů a záchranné práce při živelních pohromách a jiných mimořádných událostech v mimopracovní době poskytuje odměnu“. Výše těchto odměn se tak odvíjí od počtu zásahů, respektive hodin na nich strávených.

V tomto případě je poměrně obtížné určit náklady pro naše modelové jednotky bez znalosti počtu jejich výjezdů. U naší modelové jednotky **JPO V** se předpokládá velmi malý počet zásahů za rok (v řádu jednotek za několik let), zatímco jednotka **JPO III** má obvykle mnohem více zásahů (v řádu desítek ročně).

Pro představu o počtu zásahů jednotky kategorie **JPO III** budou využita data skutečné jednotky JPO III města Kostelec nad Černými lesy. Ta podle zveřejněných dat měla za rok 2021 celkem 94 zásahů. Z tohoto počtu se 55 zásahů odehrálo na území města a 9 zásahů na území obcí, které mají požární ochranu zabezpečenou formou společné jednotky (popsáno v kapitole 3.11). Ostatních 30 výjezdů bylo v jiných obcích na základě územní působnosti dané jednotky. Celkový čas strávený na výjezdech (od vyhlášení poplachu po návrat) byl 109 hodin⁵⁷.

Při výpočtu výše odměn pro členy modelové jednotky JPO III bude vycházeno z těchto skutečných dat a z předpokladu, že se daného výjezdu zúčastnili 4 členové jednotky. To při odměně opět ve výši 95 Kč na hodinu vychází celkem na **41 420 Kč** za rok. V přepočtu na jeden zásah tedy odměny průměrně vychází na 441 Kč.

4.3 Dotace za uskutečněný zásah jednotky

Pokud jednotka na výzvu příslušného **krajského operačního a informačního střediska (KOPIS)** zasahuje **mimo katastrální území své obce** (případně obce se kterou má uzavřenou smlouvu), může obec požádat o účelovou neinvestiční dotaci na výdaje za uskutečněný zásah mimo katastr. Podkladem pro tuto žádost je zpráva o zásahu JSDHO uložená u HZS příslušného kraje.

Výše této dotace byla pro rok 2021 paušálně stanovena na **800 Kč** na zásah pro jednotky kategorií **JPO II**, **JPO III** a **JPO V** vybavené cisternovou automobilovou

⁵⁷ ČERNOKOSTELECKÝ ZPRAVODAJ. 2/2022. Město Kostelec nad Černými lesy, 2022. MK ČR E 10636.

stříkačkou (CAS). Pokud jednotka **JPO V** nedisponuje CAS, je paušální dotace stanovena na **400 Kč** na zásah.⁵⁸

Když tak při stanovení počtu zásahů naší modelové jednotky **JPO III** mimo svůj katastr budeme opět vycházet z dat skutečné jednotky města Kostelec n. Č. lesy, je to celkem 30 takových zásahů za rok. Při paušální částce 800 Kč/zásah to představuje dotaci celkem **24 000 Kč**.

Pro naší modelovou jednotku **JPO V**, která nedisponuje cisternovou automobilovou stříkačkou ani jiným vozidlem, nelze předpokládat její vyslání na zásah mimo území své obce. Jednotka tedy nebude mít nárok na tuto dotaci.

⁵⁸ Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č.j. MV-90559-2/PO-IZS-2021

5 Výsledky a diskuse

5.1 Finanční náročnost

V praktické části této práce bylo za pomoci dvou nově zřizovaných modelových jednotek sboru dobrovolných hasičů obce kategorií **JPO III** a **JPO V** kalkulováno s možnými náklady na jejich zřízení, respektive na zajištění jejich následného provozu. Přitom se vycházelo z minimálních požadavků, které zřizovatelům jednotek, tedy obcím, ukládá zejména zákon o požární ochraně a další související právní předpisy.

Celkové **náklady na zřízení** jednotky kategorií JPO III a JPO V, obsahující položky postupně popsané v kapitole 4.1, jsou výrazně odlišné pro každou kategorii. Jak je patrné z tabulky, nejvýznamnější položku nákladů tvoří **vybavení jednotky požární technikou a věcnými prostředky**. V případě jednotky JPO V bylo možné určit poměrně přesně jeho cenu na základě katalogové nabídky. Pro jednotku JPO III, která se vzhledem k vysokým cenám požadované nové techniky a také nejisté dotační podpoře rozhodla pro nákup použité techniky, lze cenu pouze odhadnout na základě současných nabídek již použitých cisternových automobilových stříkaček (CAS) a dopravních automobilů (DA).

Celkově tak zřízení naší modelové jednotky **JPO V** vychází na **741 882 Kč**. Zřízení modelové jednotky **JPO III** potom stojí **2 326 288 Kč**. Do těchto nákladů jsou již započítány účelové neinvestiční dotace za kurzy odborné přípravy. Celkově se však nejedná o významnou podporu ze strany státu.

Tabulka 15: Celkové náklady na zřízení modelových jednotek

Nákladová položka	JPO V	JPO III
Zdravotní prohlídky členů	3 600 Kč	4 800 Kč
Osobní ochranné pracovní prostředky (OOPP)	296 055 Kč	571 068 Kč
Vybavení jednotky technikou a věcnými prostředky	379 047 Kč	* 1 550 000 Kč
Svolávací systém – instalace	0 Kč	38 720 Kč
Odměny za základní odbornou přípravu členů	34 200 Kč	45 600 Kč
Kurzy odborné způsobilosti vybraných členů	16 060 Kč	62 140 Kč
Odměny za kurzy odborné způsobilosti	12 920 Kč	53 960 Kč
	741 882 Kč	2 326 288 Kč

* Odhad na základě současných cen bazarových CAS a DA

Zdroj: vlastní zpracování

Celkové náklady na **zajištění provozu** a akceschopnosti jednotek, popsané postupně v kapitole 4.2, jsou znovu závislé na kategorii jednotky. Jejich celková výše na jeden rok je patrná z následující tabulky. Na první pohled největší položka, tedy obnova OOPP, je zde vyčíslena jako průměrný roční náklad na jejich obnovu v časovém horizontu 5 let. Tedy v horizontu, kdy postupně dochází k obnově jednotlivých OOPP (viz tabulky 13 a 14). Započítané odměny pro členy za čas strávený při zásazích jsou stanoveny jen pro jednotku JPO III. U jednotky JPO V není vzhledem k předpokladu velmi malého počtu zásahů jejich výše stanovena.

Celkově tak provoz naší modelové jednotky **JPO V** vychází na **95 775 Kč ročně**. Provozní náklady naší modelové jednotky kategorie **JPO III** jsou ve výši **208 640 Kč ročně**. Naproti tomu jsou dotace ve výši **24 000 Kč** pro modelovou jednotku JPO III za uskutečněné zásahy mimo svůj katastr, které je nutné odečíst. Opět lze konstatovat že finanční podpora není na vysoké úrovni.

Tabulka 16: Celkové náklady na provoz modelových jednotek za rok

Nákladová položka	JPO V	JPO III
Průběžná obnova OOPP*	53 680 Kč	100 260 Kč
Odměny za pravidelnou odbornou přípravu členů	34 200 Kč	45 600 Kč
Odměny za cyklické přípravy velitelů a strojníků	6 080 Kč	6 840 Kč
Svolávací systém – provoz služby	1 815 Kč	14 520 Kč
Odměny členům za zásah	**	41 420 Kč
	95 775 Kč	208 640 Kč

* Roční průměr za 5 letý horizont (v každém roce jiné náklady)

** Předpoklad velmi malého počtu zásahů JPO V

Zdroj: vlastní zpracování

Zde je nutné podotknout, že výše zmíněné celkové **náklady na zřízení a provoz** našich modelových jednotek jsou v podstatě minimálními náklady, které bude muset jejich zřizovatel vynaložit v každém případě. Každý zřizovatel individuálně se však v praxi musí vypořádat s **další finanční zátěží**. Jedná se zejména o náklady na pohonné hmoty a další spotřební materiál. V případě pohonných hmot nelze počítat jen se spotřebou související se zásahem. Jak bylo popsáno v kapitole 3.11.8, pokud strojníci (řidiči) neřídili po určitou dobu vozidlo dané hmotnostní kategorie, musí vykonat tzv. kondiční jízdy o předepsané minimální délce. Při současných cenách pohonných hmot a vzhledem ke spotřebě velkých vozidel CAS (desítky litrů nafty na 100 km) se tyto ujeté vzdálenosti v řádu desítek kilometrů finančně projeví.

Zřizovatel také musí mít zajištěné místo dislokace jednotky. Zpravidla to bývá přímo požární zbrojnice, ale může to být i jiné technické zázemí obce. S tímto objektem jsou však spojené další typické náklady, které jsou individuální pro každého zřizovatele. V zimních obdobích jde typicky o vytápění a elektrickou energii, potřebné pro udržení požární techniky v požadovaných podmínkách.

Dalším úskalím je personální zajištění jednotky. Ve zmíněných zřizovacích a provozních nákladech jsou samozřejmě zahrnuty odměny pro členy jednotky za jejich čas strávený samotnou přípravou a také prací na zásahu. Jak však bylo popsáno v kapitole 4.1, tato práce počítala s **minimálním přípustným početním stavem členů** dané jednotky. V praxi je však vhodné zajistit více členů jednotky. Toto však opět zvýší finanční zátěž (další pořízení osobních pracovních prostředků a zajištění odborné způsobilosti). Je také otázkou, zda se v současnosti zřizovateli vůbec podaří zajistit alespoň minimální potřebný počet členů. Motivačním stimulem by mohla být odměna za tuto práci. Ta je však v případě naší kalkulace stanovena 95 korun za hodinu, což je spíše symbolická a formální částka vyhovující předpisům. V praxi tak možná bude muset být členům ze strany zřizovatele nabídnuta vyšší odměna, která se opět projeví zvýšením nákladů.

Jedná se tedy o další **velmi individuální** část nákladů, kterou je nutné brát do úvahy, ale nelze ji jednoduše zobecnit. Nepředstavuje však velký podíl z celkových nákladů vyčíslených v této práci, které tvoří významný společný základ.

5.2 Nedostatky současné úpravy

V průběhu práce s modelovými jednotkami bylo nutné vypořádat se i s některými nejasnostmi v současné právní úpravě. Zásadní problém je s minimálním vybavením jednotky kategorie JPO V, popsán v kapitole 4.1.3. Podle současné úpravy totiž musí být tato jednotka **vybavena pouze** přenosnou motorovou stříkačkou. Nikde však není specifikováno její další příslušenství nezbytné pro její samostatné využití při zásahu. Na základě toho tak sice zřizovatel jednotky **z pohledu práva plní podmínky zákona** o zajištění požární ochrany, prakticky však **zajištěná není**. Naproti tomu nezbytné příslušenství cisternové automobilové stříkačky i dopravního automobilu je přesně definováno vyhláškou. Bylo by tedy nanejvýš vhodné obdobně specifikovat příslušenství přenosné motorové stříkačky.

5.3 Doporučení

Mezi náležitosti, které musí zřizovatel jednotky zařídit, patří i **zajištění systému pro vyrozumění členů jednotky o vyhlášeném poplachu**. K tomuto účelu lze využít klasické sirény nebo místní rozhlas. V dnešní době je však mnohem efektivnější svolání členů jednotky prostřednictvím chytrého mobilního telefonu. Hasičský záchranný sbor ČR ani jiný státní subjekt však takovýto systém svolání nenabízí. Obce se tak musí spoléhat na externí komerční subjekty nabízející tyto systémy jako službu. Toto si však musí každý zřizovatel zajistit sám a na vlastní náklady (viz kapitola 4.1.4). Pro zjednodušení by však bylo vhodné, kdyby stát prostřednictvím HZS ČR zajistil **jednotný svolávací systém pro členy jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí**. Ten by prostřednictvím aplikace na mobilním telefonu členům jednotky oznámil vyhlášený poplach i s podrobným příkazem k výjezdu. Velitel jednotky by měl možnost jednoduše provádět administraci členů jednotky i jejich případné svolání bez vyhlášení poplachu ze strany KOPIS. Tím by se snížila zátěž kladená na zřizovatele, kterým by tak odpadla starost o zajištění takového systému.

Další možný způsob podpory pro zřizovatele jednotky by mohlo být proplácení odměn členům jednotky za práci v režimu **operačního řízení**, kdy je jednotka podřízena nikoliv starostovi obce, ale krajskému operačnímu a informačnímu středisku (KOPIS). Jinými slovy náklady na odměny pro členy jednotky za jejich práci při zásahu (od přijetí zprávy o vyhlášeném poplachu až po návrat na základnu) by byly zřizovateli proplaceny ze strany státu.

6 Závěr

Cílem této bakalářské práce bylo na základě analýzy současné právní úpravy **zjistit a zhodnotit finanční náročnost** na zřízení jednotky požární ochrany obce a její následný provoz. Dále také poukázat na **problematické body současné právní úpravy** a navrhnout jejich možné řešení.

Jednotky požární ochrany obcí reprezentované **jednotkami sborů dobrovolných hasičů obce** hrají nezastupitelnou roli v současném systému požární ochrany ČR. Obcím povinnost zajištění požární ochrany na svém území ukládá zákon o požární ochraně.

Možností, jak může obec tomuto zákonu vyhovět, je **zřídit** svou vlastní jednotku sboru dobrovolných hasičů obce. Zřízení a následný provoz této jednotky ale nemalou měrou zatíží rozpočet obce. Obec musí na základě kategorie své jednotky **zajistit technické vybavení a personální obsazení** minimálně v rozsahu stanoveném legislativou. Toto si musí obec zajistit sama a na své náklady, které jsou dost vysoké. Zjištěná **podpora** ze strany státu však **pokryje pouze zlomek** těchto nákladů. V případě nově zřizovaných jednotek je navíc obtížné dosáhnout na dotační tituly na nákup nové techniky, vzhledem k hodnotícím kritériím založených na již vykonané činnosti.

Podpora následné činnosti jednotek ze strany státu je také velmi nízká. Na základě zjištění o současném stavu se týká prakticky jen jednotek, které zasahují i mimo katastrální území svého zřizovatel. Z toho vyplývá, že malé obce, které zřizují jednotky sboru dobrovolných hasičů **kategorie JPO V**, zpravidla **na žádnou podporu vůbec nedosáhnou**. Možnost nějak významněji financovat provoz jednotky jejich vlastní činností tak mají jen ty jednotky, které mají **dostatečný počet zásahů mimo katastr** svého zřizovatele. Tyto jednotky však již musí disponovat automobilovou požární technikou schopnou na dané místo zásahu dojet, což opět souvisí s nutnou **počáteční investicí** do pořízení této techniky.

Problematická část právní úpravy byla při zpracování praktické části práce zjištěna v souvislosti s minimálním předepsaným vybavením jednotek. Předepsané minimální vybavení pro jednotku kategorie JPO V **nemá definované** žádné nezbytné potřebné příslušenství. Pokud se tak zřizovatel bude řídit pouze právním předpisem, prakticky **požární ochrana zajištěna nebude**. Možné řešení tohoto problému je tak v podobě novelizace právní úpravy s doplněním definice minimálního příslušenství k tomuto vybavení, podobně jako je tomu u jiného vybavení.

Vzhledem ke zjištěným okolnostem, které ukazují jak **náročné** je zřídit a provozovat vlastní jednotku sboru dobrovolných hasičů obce, může nastat situace, kdy se mnohé obce rozhodnou, že přestanou zřizovat a spravovat své jednotky. Požární ochranu tak podle legislativy zajistí **pouze smlouvou s jinou obcí**, které budou finančně přispívat na provoz její jednotky, což bude finančně i administrativně mnohem výhodnější.

Řešením této situace je zvýšit míru finanční podpory státu na činnosti jednotek sboru dobrovolných hasičů obcí. Více přispívat při pořízení potřebné požární techniky a vybavení. Pro zajištění dostatečného personálního obsazení jednotek se také finančně podílet na odměnách členů za jejich práci. Dobrovolní hasiči z pohledu zákona neznamená hasiči zadarmo.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Knižní publikace

112: odborný časopis požární ochrany, integrovaného záchranného systému a ochrany obyvatelstva. Praha: MV-generální ředitelství HZS ČR, 2004–2021. ISSN 1213-7057.

150 hoří: odborný časopis požární ochrany. Praha: Ministerstvo vnitra ČR, 1992, roč. 2, č. 3. ISSN 0862-8467.

ČERNOKOSTELECKÝ ZPRAVODAJ. 2/2022. Město Kostelec nad Černými lesy, 2022. MK ČR E 10636.

HANUŠKA, Zdeněk. Organizace jednotek požární ochrany. 2., aktualiz. vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2008. 116 s. ISBN 978-80-7385-035-7.

HANUŠKA, Zdeněk. Plošné pokrytí sil a prostředků jednotek požární ochrany v ČR. 3. vyd. – aktualiz. II/2006 vyd. Ostrava: Sdružení požárního a bezpečnostního inženýrství, 2006. 10 s. ISBN 80-86634-02-9.

CHVOJKOVÁ, Libuše. Hasičský záchranný sbor České republiky. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2018. 36 s. ISBN: 978-80-87544-63-1

Metodika pro zřizování jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí.1. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2009. Č.j. MV-52763-6/PO-2008.

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GŘ č.25/2009 HZS ČR. Praha: GŘ HZS ČR, 2009. Č.j. MV-15377-1/PO-2009.

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GŘ č.13/2016 HZS ČR. Praha: GŘ HZS ČR, 2016. Č.j. MV-165087-7/PO-IZS-2014.

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. SIAŘ GŘ č.16/2017 HZS ČR. Praha: GŘ HZS ČR, 2017. Č.j. MV-10815-1/PO-IZS-2017.

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Účelové neinvestiční dotace. HZS ČR. Praha: GŘ HZS ČR, 2021. Č.j. MV-90559-2/PO-IZS-2021

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č. j. MV-108193-1/PO-IZS-2022.

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR. Č. j. MV-108193-2/PO-IZS-2022.

Řád výkonu služby v jednotkách hasičských záchranných sborů podniků, sborů dobrovolných hasičů obcí a sborů dobrovolných hasičů podniků. vyd. Praha: Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru ČR, 2021. Č. j. MV-179143-8/PO-IZS-2021.

ZPĚVÁK, Aleš. Zákon o integrovaném záchranném systému: komentář. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN isbn978-80-7598-199-8.

7.2 Právní předpisy

Zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 203/1994 Sb., zákon, kterým se mění a doplňuje zákon České národní rady č. 133/1985 Sb., o požární ochraně

Zákon č. 238/2000 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů – zrušeno

Zákon č. 320/2015 Sb., o Hasičském záchranném sboru České republiky a o změně některých zákonů

Zákon č. 361/2003 Sb., zákon o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

Zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů

Zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce

Zákon č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů

Vyhláška č. 247/2001 Sb., o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany

Vyhláška č. 35/2007 Sb., o technických podmínkách požární techniky

Nařízení vlády č. 172/2001 Sb., k provedení zákona o požární ochraně

Nařízení vlády č. 352/2003 Sb., o posuzování zdravotní způsobilosti zaměstnanců jednotek hasičských záchranných sborů podniků a členů jednotek sborů dobrovolných hasičů obcí nebo podniků

Nařízení vlády č. 487/2020 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 567/2006 Sb.

7.3 Internetové zdroje

FIREPORT svolávací systém pro jednotky požární ochrany - Jak FIREPORT funguje [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://www.fireport.cz/jak-fireport-funguje/>

GLOGAR, Martin Mgr. Nový zákon o hasičském záchranném sboru. Právní prostor - Informační web nejen pro právníky [online]. 17.12.2015 [cit. 2021-11-05]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/zmeny-v-legislative/vyslo-ve-sbirce-zakonu/novy-zakon-o-hasicskem-zachrannem-sboru>

Historie - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/uvod-hasicsky-zachranny-sbor-cr-historie.aspx>

HZS Plzeňského kraje - Výkon služby v JSDHO - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby-v-jsdho.aspx>

HZS Ústeckého kraje - Požární poplachový plán kraje - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/pozarni-poplachovy-plan-kraje.aspx>

Integrovaný záchranný systém - Hasičský záchranný sbor České republiky [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/integrovaný-zachranny-system.aspx>

Jednotky PO - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx>

Organizační struktura - Hasičský záchranný sbor Správy železnic [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.spravazeleznic.cz/hzs/organizacni-struktura>

První přípravné jednání pro MČR v požárním sportu 2022 - SH ČMS [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://sport.dh.cz/index.php/pozarni-sport/mcr-v-pozarnim-sportu/112-mcr-v-ps-2022/516-prvni-pripravne-jednani-pro-mcr-v-pozarnim-sportu-2022>

SH ČMS: Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska - úvodní stránka [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/>

SH ČMS: STANOVY Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska, ve znění změn přijatých VI. sjezdem 9.7.2021 [online]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/usek-vnitroorganizacni/dokumenty/1451-stanovy-sh-cms-ve-zneni-zmen-prijatych-vi-sjezdem-9-7-2021>

SH ČMS: Vzor smlouvy o spolupráci SDH a obce [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/index.php/smlouvy/322-vzor-smlouvy-o-spolupraci-sdh-a-obce>

Spolupráce dobrovolných a profesionálních hasičů na výukovém projektu - HZS Středočeského kraje [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/spoluprace-dobrovolnych-a-profesionalnich-hasicu-na-vyukovem-projektu.aspx>

Stručná historie - Oficiální stránka města Zákupy [online]. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.zakupy.cz/mesto-zakupy/informace-o-meste/historie/strucna-historie/>

System jednotek PO - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/jednotky-po-961839.aspx?q=Y2hudW09Mg%3d%3d>

Ústřední hasičská škola Bílé Poličany - SH ČMS [online]. [cit. 2022-1-10]. Dostupné z: <https://uhsbp.cz>

Víte v čem se liší JSDH a SDH? - Oficiální stránky Praha - Běchovice [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: <https://www.praha-bechovice.cz/volny-cas/spolkovy-zivot/behovicti-hasici/vite-v-cem-se-lisi-jsdh-a-sdh/>

Výkon služby - Hasičský záchranný sbor České republiky (HZS ČR) [online]. [cit. 2021-11-25]. Dostupné z: <https://www.hzscr.cz/clanek/vykon-sluzby.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>

8 Přílohy

Obrázek 5: Příklad CAS na podvozku Mercedes-Benz ATEGO (2008)

Zdroj: foto autora

Obrázek 6: Příklad CAS na podvozku Tatra 148 (1976)

Zdroj: foto autora

Obrázek 7: Využití DA pro dopravu členů SDH (spolku) na hasičské závody v Ostravě

Zdroj: foto autora

Obrázek 8: Zázemí požární zbrojnice s připravenými OOPP

Zdroj: foto autora

Obrázek 9: Příklad rozmístění příslušenství a materiálu v CAS

Izolační dýchací přístroje na výsuvném mechanismu a prostor pro chemické vybavení (vlevo).
Vybavení pro technické zásahy (vpravo).

Prostor pro příslušenství na technické zásahy (vlevo). Prostor pro požární hadice, proudnice, rozdělovač apod. (vpravo).

Zdroj: foto autora